

**Valgsystemer og politisk atferd – En studie av valgdeltakelse og
politisk tillit blant etniske minoriteter**

Bacheloroppgave i statsvitenskap

Universitetet i Stavanger

**Sofia Christine Willoughby &
Irene Sørstrømmen Olsen**

Studentnummer:

260416 & 266727

Veileder: Gunnar Thesen

Lvert dato: 15.05.2024

Antall ord: 12 331

Sammendrag

Denne studien har undersøkt om type valgsystem påvirker etniske minoriteters valgdeltakelse og tillit til parlamentet. Analysen undersøker om det eksisterer forskjeller i valgdeltakelse og politisk tillit hos majoritets- og minoritetsgrupper i land med forholdstallsvalg, flertallsvalg og blandede valgsystemer. Målet med studien er å avdekke om det er mindre forskjell mellom majoritets- og minoritetsgruppene i land med forholdstallsvalg, sammenlignet med de andre valgsystemene.

Hypotesene i analysen er utviklet i samsvar med rasjonell valgteori. Studien tar i bruk kvantitativ metode for å gjennomføre analysen, ved å kombinere ESS og DES datasett. For å vurdere hypotesene blir det utført regresjons- og interaksjonsanalyser.

Analysen viser at det er tydelige forskjeller i valgdeltakelse og politisk tillit mellom etniske minoriteter og majoritetsbefolkningen. Resultatet avdekker også samspill mellom valgdeltakelse og valgsystemene blant gruppene, idet det er mindre forskjell mellom minoritets- og majoritetsgruppen i land med forholdstallsvalg enn med andre valgsystemer. Imidlertid finner ikke analysen signifikante forskjeller i politisk tillit mellom minoritets- og majoritetsgruppene i de ulike valgsystemene. Basert på funnene i analysen er det identifisert flere områder som fremtidig forskning bør undersøke.

Forord

Kjære lesar,

Denne bacheloroppgåva markerer avslutninga på tre lærerike år som bachelorstudentar i statsvitskap. Denne reisa har vore både utfordrande og gjevande, og me er stolte over å kunne dela resultatata med deg.

Fyrst og fremst vil me rette ei stor takk til vår veileidar Gunnar Thesen. Tusen takk for all di støtte og tolmelige rettleiing gjennom heile prosessen. Utan din enorme kunnskap og verdifulle bidrag hadde ikkje denne oppgåva vore mogleg.

Vidare vil me også takka våre medstudentar for å bidra til vår fagleg utvikling. Ein spesiell takk til *jentene* for gode minner både i skulesamanheng og på personleg nivå. Desse tre åra hadde ikkje vore det same utan dykk. Me vil også takka våre kjærastar for deira kjærleik og oppmuntring.

Til slutt vil me takka foreldra våre. Takk for at dykk alltid har vore der gjennom oppturar og nedturar i livet. Vidare vil me gje ei spesiell anerkjenning til Kari for all den tida du har brukt på å lesa gjennom tallause utkast gjennom heile bacheloren.

Me oppfordrar deg som lesar til å utforske dette temaet vidare, og reflektera over diskusjonane og funna som vert presentert i teksten.

Med all vår stoltheit og takksemd,
Sofia Christine Willoughby & Irene Sørstrømmen Olsen

Stavanger, 15. mai 2024

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	6
1.1 BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING	6
1.2 BEGREPSFORKLARING OG AVGRENSNING	7
1.2.1 <i>Generelt om valgsystemer</i>	7
1.2.2 <i>Flertallsvalg</i>	8
1.2.3 <i>Forholdstallsvalg</i>	9
1.2.4 <i>Mixed valgsystem</i>	9
1.2.5 <i>Politisk deltakelse</i>	10
1.2.6 <i>Etniske minoriteter</i>	10
1.3 STUDIENS OPPBYGNING	10
2. EKSISTERENDE LITTERATUR	12
3. RASJONELL VALGTEORI	16
3.1 GENERELT	16
3.2 RATIONAL CHOICE INSTITUTIONALISM	16
3.3. RASJONELL VALGTEORI OG VALGDELTAKELSE	17
3.4. RASJONELL VALGTEORI OG POLITISK TILLIT	17
3.5 TEORETISK RAMMEVERK OG HYPOTESER	18
4. METODE	21
4.1 OVERSIKT	21
4.2 DATASETTE OG VARIABLER	22
4.2.1 <i>Datasett – kombinasjon</i>	22
4.2.2 <i>Avhengige og uavhengige variabler</i>	24
4.2.3 <i>Kontrollvariabler</i>	24
4.2.4 <i>Analyse av variablene</i>	26
4.3 VALIDITET OG RELIABILITET	27
4.4 UTFORDRINGER	30
5. EMPIRI OG ANALYSE	32
5.1 OVERSIKT	32
5.2 VALGDELTAKELSE PÅ TVERS AV MINORITETSSTATUS OG VALGSYSTEM	32
5.3 POLITISK TILLIT PÅ TVERS AV MINORITETSSTATUS OG VALGSYSTEM	34
5.4 REGRESJONSANALYSE VALGDELTAKELSE OG POLITISK TILLIT	37
5.4.1 <i>Resultater av regresjonsanalyse</i>	37
5.4.2 <i>Hypotese H1: Diskusjon og konklusjon</i>	41
5.5 INTERAKSJONSANALYSE AV VALGDELTAKELSE OG POLITISK TILLIT	43
5.5.1 <i>Resultat av interaksjonsanalyse</i>	43
5.5.2 <i>Hypotese H2: Diskusjon og konklusjon</i>	47
5.5.3 <i>Hypotese H3: Diskusjon og konklusjon</i>	48
6. KONKLUSJON	50

7. LITTERATURLISTE	52
VEDLEGG	61

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og problemstilling

Denne studien tar sikte på å analysere etniske minoriteters politiske deltakelse og deres politiske tillit i ulike type valgsystemer. Dette utføres ved å undersøke mulige variasjoner i valgdeltakelse og politisk tillit, mellom land med ulike valgordninger.

Politiske valg er avgjørende for demokratiets legitimitet, idet valg sikrer at regjeringer holdes ansvarlige overfor sine borgere (Bormann & Golder, 2013, s. 360). I et demokrati blir borgernes politiske ønsker representert gjennom å avholde politiske valg (Philp, 2009, s. 39).

Gjennomføringen av rettferdige og regelmessige valg, samt høy deltakelse på tvers av ulike grupper i befolkningen, bidrar til å styrke legitimiteten til det demokratiske systemet. Dette er viktig for å bevare og forsterke demokratiet i landet (Banducci & Karp, 2003, s. 443).

Stemmegivning er den grunnleggende politiske handlingen i et demokratisk samfunn (Fiorina, 1976, s. 390). Stemmegivning styrker legitimiteten, idet borgernes interesser blir fremmet.

Dersom flere stemmer, øker legitimiteten (Buchanan, 2002, s. 710 - 711).

For å styrke demokratiet er det også avgjørende at borgerne har tillit til politikerne og parlamentet. Politisk tillit kan bli definert som en grunnleggende vurdering av parlamentets resultater og hvor godt de oppfyller befolkningens forventninger (Hetherington, 1998, s. 791).

Når politisk tillit svekkes, øker misnøyen med de politiske institusjonene, noe som kan føre til et mindre effektivt parlament. Hvis støtten til de politiske institusjonene avtar, kan dermed demokratiets legitimitet bli svekket (Hetherington, 1998, s. 792). Politisk tillit er det grunnleggende uttrykket for politisk legitimitet. Tillit er derfor det som holder samfunnet sammen og som får det politiske systemet til å fungere (Harteveld et al., 2013, s. 543).

Forholdstallsvalg blir ofte omtalt som mer rettferdig enn flertallsvalg. Ved forholdstallsvalg avgjør antall stemmer i stor grad hvilke partier som får sitte i parlamentet, og antall stemmer som er bortkastet, er lavt (Anckar, 1997, s. 502 - 503; Marien, 2011, s. 713; Schuster et al., 2003 s. 652). Forholdstallsvalg karakteriseres ofte av inkludering, som videre fører til at minoriteter i større grad blir representert og får frem sine ønsker (Marien, 2011, s. 713 - 714).

Forholdstallsvalg blir ofte ansett å oppfordre til bredere representasjon av sosiale grupper enn flertallsvalg. I lys av dette har forholdstallsvalg en tendens til å legge til rette for flerpartisystem som videre beskytter rettigheter til minoriteter bedre (Banducci et al., 2004, s. 534 - 535).

Forholdstallsvalg er omtalt som det ideelle valgsystemet for representasjon av minoriteter (Blais & Massicotte, 1997, s. 110).

Representasjon av minoriteter i parlamentet i europeiske land har imidlertid en tilbøyelighet til å være lav uavhengig av land, selv om andel minoriteter øker (Bloemraad, 2013, s. 659). Det er mulig at dette påvirkes av type valgsystem i landene. Analysen ønsker derfor å undersøke om type valgsystem påvirker minoriteters valgdeltakelse og tillit til styresmaktene i demokratiske land. Analysen tar sikte på å undersøke om det finnes sammenheng mellom valgsystem og politisk aktivitet blant minoritetsgrupper, og hvilket valgsystem som kan bidra til større politisk aktivitet og sterkere tillit til staten blant minoriteter. Med bakgrunn i tidligere studier, vil en institusjonalisert vinkling på årsak til valgdeltakelse og politisk tillit blant minoriteter, søke å gi et nytt og mer nyansert perspektiv på minoriteters politiske aktivitet. Dette er også viktig for å sikre overlevelsen av demokratiet og minoriteters representativitet i samfunnet (Uhlener et al., 1989, s. 196).

Problemstillingen er om type valgsystem påvirker valgdeltakelsen, samt tillit til parlamentet, hos minoriteter.

1.2 Begrepsforklaring og avgrensning

1.2.1 Generelt om valgsystemer

Et valgsystem blir definert som et sett med regler som strukturerer hvordan stemmer avgis under et politisk valg, og hvordan disse stemmene konverteres til mandater i den lovgivende forsamlingen (Gallagher & Mitchell, 2005, s. 3). Valgsystemer kan klassifiseres i tre hovedkategorier basert på hvordan mandater blir fordelt utfra antall stemmer. De tre kategoriene er flertallsvalg, forholdstallsvalg og en blanding av disse to (mixed). Flertallsvalg er et valgsystem der kandidaten eller partiet som får flest stemmer, vinner valget og, dermed får

distriktets mandat (Bormann & Golder, 2013, s. 361). I forholdstallsvalg blir antall mandater i den lovgivende forsamlingen fordelt proporsjonalt med andelen stemmer et parti mottar. Et valgsystem blir kategorisert som blandet dersom det inneholder aspekter fra både flertallsvalg og forholdstallsvalg. Blandede valgsystemer kan vurderes etter tre kriterier: Hvilke valgsystem som kombineres, hvordan de kombineres og hvor mange mandater som fordeles under hver formel (Blais & Massicotte, 1999, s. 345 - 346). For å avgrense oppgaven, vil studien ikke analysere mandatfordelingsmetode i hvert enkelt valgsystem, men kun se på forskjellene mellom de tre ulike valgsystemene.

1.2.2 Flertallsvalg

Majoritetsbaserte valgsystemer er basert på flertall. Noen majoritetsbaserte systemer krever at den vinnende kandidaten eller partiet oppnår et absolutt flertall av stemmene, mens andre bare krever at kandidaten eller partiet får flere stemmer enn de andre valgkandidatene. De fleste majoritetssystemene kan kategoriseres basert på antall stemmer per velger og antall sete per distrikt. I et system med flertallsvalg i et enkeltmannsdistrikt, avgir velgerne én stemme på én kandidat i et distrikt med bare ett mandat. I et system med en ikke-overførbar stemme, avgir velgerne én stemme på én kandidat i en flermannskrets. I en flermannskrets vinner kandidatene med flest stemmer hvert sitt sete (Bormann & Golder, 2013, s. 361). Flertallsvalgssystemer inkluderer flere metoder for å avgjøre valgresultatene. Systemene som krever absolutt flertall, er *alternative vote (AV)* og *two round system (TRS)*. Systemene som krever at den vinnende kandidaten eller partiet får flere stemmer enn de andre konkurrentene, er *single-member district plurality (SMDP)*, *single non transferable vote (SNTV)*, *block vote (BV)*, *limited vote (LV)*, *party block vote (PBV)*, *Borda count (BC)* & *modified Borda count (mBC)* (Bormann & Golder, 2013, s. 361 - 362). Eksempler på land med flertallsvalg, er Frankrike og Storbritannia. For å avgrense omfanget av analysen, vurderer ikke denne studien hver enkelt metode separat, men betrakter majoritetssystemer som en enhet.

1.2.3 Forholdstallsvalg

Forholdstallsvalg, *proportional representation* (PR), er et valgsystem som vanligvis er utformet for å sikre at hvert politisk parti får antall seter i parlamentet som tilsvarer deres andel av stemmene. Dersom et parti for eksempel får ti prosent av antall stemmer, vil partiet få ti prosent av antall seter i parlamentet (Moser & Scheiner, 2012, s. xviii). Selv om det er lite sannsynlig at én enkelt stemme vil være avgjørende i et valg, kan valgsystemene påvirke graden av hvor viktig stemmene kan være. Stemmer for mindre partier i forholdstallsvalg har større betydning for å avgjøre den totale partifordelingen av seter i en lovgivende forsamling enn i flertallsvalg, der mindre partier ofte har vanskelig for å omsette sine stemmer til seter. For å konvertere antall stemmer til antall mandater, blir det brukt ulike mandatfordelingsmetoder. De mest sentrale er Hare-, Sainte-Laguë- og D'Hondt-metoden. De ulike fordelingsmetodene gir forskjellig utfall, og kan derfor påvirke grad av representasjon (Schuster et al., 2003, s. 652 - 653). Eksempler på land med forholdstallsvalg er Sverige, Norge og Nederland. For å avgrense studien vil studien ikke analysere de ulike mandatfordelingsmetodene innenfor forholdstallsvalg.

1.2.4 Mixed valgsystem

Et blandet (mixed) valgsystem er definert som et system der ulike formler som brukes i henholdsvis forholdstallsvalg og flertallsvalg, benyttes samtidig i ett og samme valg (Blais & Massicotte, 1996, s. 54). En metode vil være å gi velgere to stemmer på nasjonalt nivå - én til en partiliste i et forholdstallsvalg og én til en kandidat i et enmannskretsvalg (Moser & Scheiner, 2004, s. 576). Dette gir velgerne muligheten til å stemme både på et politisk parti og på en individuell kandidat som representerer sitt eget distrikt. Et eksempel på et land som har et mixed valgsystem, er Tysland. Det tyske systemet bruker forholdstallsvalgsmandater til å kompensere svakere partier som har gjort det dårlig i enmannsvalgsdistrikter, for å skape et parlament der hvert parti får sin rettfærdige andel av mandatene (Blais & Massicotte, 1996, s. 54 – 55). Eksempler på andre land med et mixed valgsystem er Italia og Litauen.

1.2.5 Politisk deltakelse

Politisk aktivitet omfatter en rekke handlinger, inkludert kontakt med politiske ledere, organisering av interessegrupper og partier, samt valgdeltakelse (Östrom, 1998, s. 18). Tradisjonelt har politisk forskning hovedsakelig vært opptatt av borgernes engasjement i politikken, med spesielt fokus på deltakelse i valg. Stemmegivning har lenge vært ansett som den primære måten for en borger å uttrykke seg i det politiske systemet, og det har vært vanlig å bruke valgdeltakelse som en indikator på politisk engasjement blant borgere. I tillegg til valgdeltakelse har forskere også anerkjent betydningen av andre former for politisk engasjement, slik som demonstrasjoner, streiker og boikotter (Ekman & Amnå, 2012, s. 285 - 286). I denne analysen vil politisk aktivitet kun omfatte politisk deltakelse i form av stemmegivning. Studien vil bruke «valgdeltakelse» og «stemmegivning» om hverandre. Begge begrepene vil bli brukt gjennom analysen.

1.2.6 Etniske minoriteter

For å sikre en klar forståelse av begrepet «etniske minoriteter», er det nødvendig å definere det innenfor rammene av denne studien. En etnisk minoritet er en gruppe mennesker som har felles opprinnelse eller kulturelle trekk som skiller dem fra flertallet i samfunnet. De kan oppleve seg som annerledes og kan bli plassert i en spesiell posisjon av samfunnet på grunn av sin etniske bakgrunn. Noen ganger kan minoritetsgrupper også oppleve ulemper eller manglende representasjon sammenlignet med det større samfunnet som de er en del av (Wilkes & Wu, 2018, s. 231 - 232). I denne studien omfatter etnisk minoriteter individer som har svart ja på at de er en del av en etnisk minoritetsgruppe i dets land. Det er anerkjent at det finnes andre typer minoritetsgrupper, men i denne oppgaven vil begrepene «minoriteter» og «etniske minoriteter» brukes om hverandre. Begge disse begrepene vil bli brukt gjennom analysen.

1.3 Studiens oppbygning

I den første delen av analysen har tema og problemstilling blitt introdusert, samt at det er gitt en forklaring på hvorfor dette temaet er relevant å analysere. Videre har sentrale begreper i

artikkelen blitt definert og avgrenset, for lettere å unngå misforståelser og feiltolkninger av forskningsresultatet.

I den andre delen av studien blir sentral forskning på valgdeltakelse, politisk tillit, samt minoriteters valgdeltakelse og politiske tillit, presentert. Det vil også bli foretatt en gjennomgang av tidligere forskning på valgsystemer og representativitet. Gjennomgangen av eksisterende litteratur vil gi et innblikk i hva tidligere forskning har etablert og hva slags kunnskapshull denne artikkelen ønsker å dekke.

I den tredje delen av studien blir det gjort rede for relevant teori. I teoridelen blir også sentrale aspekter av rasjonell valgteori belyst. I denne delen blir studiens hypoteser fremstilt på bakgrunn av teorien.

I metodekapittelet blir valg av forskningsdesign og metode gjort rede for. Denne delen går dypere inn i datamaterialet, samt validiteten og reliabiliteten til de relevante variablene og datasettet. Her vil også analysen beskrives. Videre vil det også bli gjort rede for mulige svakheter og utfordringer knyttet til metode og valg av datamateriale.

I den femte delen vil analysens empiri bli presentert og diskutert. Resultatene vil bli framstilt ved hjelp av figurer, regresjonsanalyser og interaksjonsanalyser. Denne delen fokuserer på å besvare studiens problemstilling, samtidig som betydningen av de ulike variablene vil bli vurdert. Videre vil hypotesene som ble formulert i teorikapittelet, bli vurdert i lys av funnene som kommer frem i analysen. Til slutt pekes det på muligheter for videre forskning på bakgrunn av funnene som er gjort, inkludert forslag til hvordan videre forskning kan løse studiens svakheter og begrensninger.

I det avsluttende kapittelet vil det bli gitt en oppsummering av de viktigste funnene og konklusjonene fra denne studien. Videre oppsummeres styrker og begrensninger ved resultatene.

2. Eksisterende litteratur

Det finnes en mengde studier av borgeres politiske aktivitet i demokratier. Ifølge flere studier påvirkes valgdeltakelse av sosioøkonomiske faktorer som har betydning for den enkeltes politiske engasjement, innhentning av informasjon og stemmegivning. Sammen med sosioøkonomiske faktorer er også faktorer som penger, samfunnskompetanse og tid sentrale for politisk aktivitet. Dette skyldes behovet for tid til deltakelse, ressurser til økonomisk støtte og sosial kompetanse for effektiv kommunikasjon og organisering av deltakelse (Brady et.al., 1995; Verba et.al., 1993). Både sosioøkonomiske faktorer og faktorer som utvikles senere i livet i ikke-politiske organisasjoner, vil kunne påvirke individers politiske deltakelse.

En nærmere undersøkelse av ulike etniske grupper har også avdekket variasjoner i årsakene til politisk deltakelse. Studien finner at de enkelte minoritetsgruppene blir påvirket av forskjellige sosioøkonomiske faktorer, og at påvirkningen skjer på ulike måter og i ulik grad blant disse gruppene. De sosioøkonomiske faktorene som har en positiv påvirkning på politisk deltakelse, er utdanning og inntekt. Disse påvirker politisk deltakelse på forskjellige nivåer avhengig av hvilken etnisk gruppe en tilhører (Leighley & Vedlitz, 1999).

Forskning innen valgsystemer har vist at forholdstallsvalg blir ansett som det mest demokratiske, da det sikrer en bredere representasjon. En studie av Blais & Masicotte (1997) oppdaget at det er mer vanlig å benytte seg av forholdstallsvalg i land som er mer demokratiske (Blais & Masicotte, 1997). Fra et institusjonelt perspektiv har forskning undersøkt og avdekket at ulike typer valgsystemer påvirker individets stemmeatferd. Studien til Jackman konkluderer med at type valgsystem påvirker borgernes insentiv til å avgi stemme. Lav proporsjonalitet i oversettelsen av stemmer til lovgivende seter, fører til nedgang i valgdeltakelse, idet det skaper en motiverende faktor til ikke å stemme. Studien antyder også at proporsjonal representasjon kan ha en dempende effekt på valgdeltakelse, siden slik representasjon har en tendens til å føre til dannelse av koalisjonsregjeringer. I PR-systemer, der det typisk er flere partier involvert, blir prosessen med å danne regjeringer mer kompleks og mindre direkte knyttet til valgresultatet sammenlignet med systemer med flertallsvalg i enkeltmannskretser. Jackman argumenterer for at den oppfattende innflytelsen over den faktiske koalisjonen som dannes etter valget, kan redusere insentivet for valgdeltakelse (Jackman, 1987).

Videre har Powels studie avdekket at valgdeltakelse i stor grad blir påvirket av institusjonelle faktorer (Powel, 1986). Disse faktorene har en innvirkning på borgernes holdninger, som igjen påvirker deres deltakelse i valget. Studien identifiserte at sosioøkonomiske ressurser og generelle politiske holdninger påvirker valgdeltakelse. Derimot er det den institusjonelle konteksten som former borgernes handlinger og deres oppfatning av egne muligheter til å påvirke utfallet av politiske valg (Powel, 1986).

Videre har flere studier sett på hvordan valgsystemer påvirker valgdeltakelsen til etniske minoritetsgrupper. Disse studiene identifiserte at et forholdstallsvalgssystem, kjent for å være representativt, øker sannsynligheten for at flere fra minoritetsgrupper deltar i politiske valg, idet valgsystemet øker sannsynlighet for representasjon. Større sannsynlighet for at kandidaten som representerer ens egen gruppe blir valgt, er en konsistent styrkende faktor for politisk deltakelse blant minoriteter (Banducci, et.al., 2004; Barreto et al., 2004). Gitt at minoriteter har lavere sannsynlighet for å delta i politiske valg sammenlignet med majoritetsbefolkningen (Sandovici & Listhaug, 2010), kan lav valgdeltakelse blant visse befolkningsgrupper føre til underrepresentasjon av befolkningen (Lijphart, 1997, s. 1 - 2). Derfor er det avgjørende å forstå årsakene til denne lavere deltakelsen.

En stor andel av eksisterende forskning innenfor politisk tillit, har avdekket at en sentral årsak til lav tillit, er et lavt nivå av tilfredshet med demokratiet og det politiske systemet (Anderson & Gullior, 1997; Christensen & Lærgreid, 2005). Miller (1974) har samtidig avdekket at utilfredshet med tilbudte politiske løsninger og polariseringen av politiske spørsmål, også har betydning. Den politiske tilliten blir derfor påvirket av følelsen av ikke å bli representert og hørt i politikken.

Dette er spesielt relevant for minoritetsgrupper som ønsker en endring av politikken (Miller, 1974). Dersom individets foretrukne kandidat vinner valget, vil individets tillit øke og endre hvordan borgeren ser på det politiske systemet (Anderson & LoTempio, 2002). Årsak til varierende politisk tillit har også blitt forklart gjennom sosioøkonomiske faktorer, ved å se på borgerens sosiale og økonomiske klasse, samt utdanningsnivå (Dalton, 2005).

Videre har nyere studier undersøkt politisk tillit blant minoritetsgrupper. En studie indikerer at etniske minoriteter generelt har høyere nivå av politisk tillit sammenlignet med

majoritetsgrupper. Minoritetsgrupper med innvandringsbakgrunn viser ofte høyere politisk tillit, muligens på grunn av deres økte forventninger til systemet som følge av manglende erfaring med det (Wilkes & Wu, 2018; Bilodeau & White, 2016). Flere studier har imidlertid avdekket at den høye politiske tilliten kan forklares ved valgsystemer som enten har veldig høy eller veldig lav proporsjonalitet. Dette har sin bakgrunn i at valgresultater som er mer inkluderende og som gir større grad av ansvarliggjøring, fører til høyere nivå av politisk tillit (Marien 2011; Norris, 1999). På den annen side kan det også være tilfeller der det ikke er en klar sammenheng mellom politisk tillit og valgsystem. Flere studier har fremvist varierende resultater, der noen studier har funnet svak eller ingen sammenheng, mens andre studier indikerer sterk sammenheng (Listhaug et al., 2009; Wagner et al., 2009).

I forskningen om politisk deltakelse, valgsystemer og politisk tillit er det fremdeles flere sentrale områder som krever ytterligere undersøkelser. For det første er det behov for en mer grundig analyse av politisk deltakelse og tillit blant minoritetsgrupper. Selv om det er blitt identifisert variasjoner i politisk atferd og tillit mellom ulike etniske grupper, mangler det dyptgående studier som utforsker de konkrete årsakene til disse forskjellene. Sosioøkonomiske faktorer som utdanning, inntekt og yrkesdeltakelse, sammen med institusjonelle faktorer, kan alle spille en rolle i å forme politisk deltakelse og politisk tillit blant minoritetsgrupper. For eksempel kan opplevelser med diskriminering, tilgang til politisk informasjon og ressurser, samt tilstedeværelsen av politiske ledere og organisasjoner innen minoritetsgrupper, alle være relevante faktorer som påvirker politisk engasjement og tillit. En dypere analyse av disse faktorene er nødvendig for å få et mer nyansert bilde av politisk deltakelse og tillit blant minoriteter.

Videre mangler det studier som undersøker de langsiktige effektene av valgsystemer på politisk deltakelse og tillit. Mens eksisterende forskning har undersøkt øyeblikksvirkninger av ulike valgsystemer, er det behov for mer omfattende studier som ser på hvordan valgresultater påvirker politisk engasjement og tillit over tid. Det er også viktig å undersøke hvordan endringer i valgsystemet påvirker politisk atferd på lang sikt. Tidligere forskning har også vist varierende resultater, som bidrar til usikkerhet rundt analysene. De har også vært preget av bruk av eldre

data, og det er behov for oppdaterte studier som tar hensyn til senere endringer i samfunnet og det politiske landskap.

Denne studien tar sikte på å bidra til å redusere manglene ved eksisterende litteratur ved å fokusere på en grundigere analyse av forskjellene mellom minoriteter og majoriteten ved å analysere nyere data. Ved å ta tak i disse manglene, kan forskningen bidra til en mer helhetlig forståelse av valgdeltakelse og politisk tillit, samt gi innsikt som kan være verdifulle for utviklingen av politiske strategier og tiltak. Dette vil være avgjørende for å fremme inkludering og styrke demokratiske prosesser i samfunn preget av etnisk og kulturelt mangfold.

I det følgende kapittelet vil studiens teori blir presentert.

3. Rasjonell valgteori

3.1 Generelt

Rasjonell valgteori har vært av stor betydning som mulig forklaring på hva som motiverer til valgdeltakelse blant individer. En grunnleggende tanke innenfor rasjonell valgteori, som en mengde studier baseres på, er Downs' (1957) teori om *calculus of voting*. Teorien antar at borgere kalkulerer betydningen av sin egen stemme for valgresultatet, og deretter tar beslutninger basert på denne vurderingen (Downs, 1957, s. 138). Teorien forutsetter at individer treffer sine beslutninger med sikte på å maksimere sin egen nytte og egeninteresse, basert på sin subjektive oppfatning av hva som gir høyest nytte. Kostnaden for handlingen blir vurdert opp mot nytte og fortjeneste av handlingen (Herrnstein, 1990, s. 356 - 357). Teorien indikerer at individer er egoistiske og ønsker å oppnå kortsiktig maksimering av nytte (Ostrom, 1998, s. 2). Rasjonell valgteori handler derfor om hvordan individers forventede nytte av en handling påvirker individers preferanse. Handlinger er midler for å oppnå ønskede mål og har en verdi dersom de påvirker utfallet.

3.2 Rational choice institutionalism

En annen vinkling innenfor rasjonell valgteori er Taylor og Hall (1996) sin *rational choice institutionalism*. Denne er utviklet innenfor nye teorier om institusjonalisme som ble utviklet som en reaksjon til atferdsperspektivet, som hadde innflytelse på 1960- og 1970-tallet. Denne retningen prøver å forklare rollen institusjoner spiller for utfallet på sosiale og politiske arenaer (Hall & Taylor, 1996, s. 936). *Rational choice institutionalism* ble først og fremst utviklet gjennom studier av den amerikanske kongressens handlinger. Ifølge klassisk rasjonell valgteori er det forventet at kongressen er ustabil, men i praksis er den tvert imot meget stabil. På slutten av 1970-tallet prøvde rasjonell valgteori-teoretikere å forklare dette paradokset ved å se på institusjonen som en påvirkningsfaktor. *Rational choice institutionalism* går dermed ut på at individets handlinger ikke bare blir påvirket av historiske hendelser, men også av strategiske valg og forventninger til hvordan andre vil handle. Institusjoner hjelper til å forme disse

interaksjonene ved å begrense valgmulighetene eller ved å gi informasjon og regler som reduserer usikkerheten knyttet til hvordan andre vil reagere. *Rational choice institutionalism* ser derfor på hvordan institusjoner påvirker individuell handling som en slags kalkulering (Hall & Taylor, 1996, s. 942 - 945).

3.3. Rasjonell valgteori og valgdeltakelse

Rasjonell valgteori har i stor grad også blitt anvendt i studier av politiske aktivitet (Ferejohn & Fiorina, 1974, s. 525). Teorien blir benyttet for å forklare hvorfor enkelte individer deltar i politiske valg, mens andre velger å avstå. Rasjonell valgteori hevder at valgdeltakelse har en kostnad for individer. Ved å avgi stemme må individet betale denne kostnaden, ved å avstå fra å stemme unngår individet denne kostnaden. Potensielle kostnader omfatter tilegning av informasjon, forståelse av informasjon og videre velge det som er mest rasjonelt med hensyn til valgdeltakelse. Derfor vil politisk deltakelse kreve tid og innsats og muligens ha økonomiske konsekvenser (Bäck et al., 2011, s. 74). Individet betaler kostnaden ved å ta beslutningen om å stemme eller avstå, uavhengig av valgutfall (Aldrich, 1993, s. 248). Videre hevder Downs (1957) at borgere i et demokrati handler rasjonelt og ser på valgdeltakelse som et middel for å oppnå det politiske utfallet som er mest gunstig for en selv. Videre konkluderer Downs med at kostnaden ved å tilegne seg informasjon for å avgi stemme, er større enn nytten av valgutfallet for de fleste velgere (Downs, 1957, ss. 138 & 147). Dersom individet antar at deres stemme har liten betydning, vil det i tråd med rasjonell valgteori anses som rasjonelt å ikke avgi stemme (Hoffman, 2015, s. 304).

3.4. Rasjonell valgteori og politisk tillit

Et annet viktig aspekt ved et demokrati, er tilliten borgere har til de politiske institusjonene. I tråd med rasjonell valgteori er politisk tillit en kognitiv kunnskapsbasert evaluering av politiske agenter og institusjoner. Tilliten borgerne har, baseres på om det er en overensstemmelse mellom individets oppfatning av hvordan politiske enheter utfører sine oppgaver og deres egne politiske holdninger. Denne evalueringen er basert på individets egne kriterier og verdier, og disse

kriteriene vil stamme fra egeninteresse og moralske hensyn (Van Elsas, 2015, s. 1160). Politisk tillit stiger dersom individet opplever at de politiske institusjonene ivaretar deres interesser, og deretter øker deres forventede nytte (Harteveld et al., 2013, s. 544 – 545). Et lavt nivå av tillit vil indikere et svakt forhold mellom borgere og staten (Van der Meer & Hakhverdian, 2017, s. 82). Lav tillit bidrar til at individer handler annerledes i politiske situasjoner for å unngå mulige negative utfall. Et individ kan også basere politisk tillit på om dette gir et bedre utfall sammenlignet med det å ikke ha tillit (Harteveld et al., 2013, s. 549). Rasjonell politisk tillit oppstår når evalueringer av politiske institusjoner er basert på individets kriterier og verdier, som kan være selvinteresserte, moralske eller begge deler (Kasperson et al., 1992, s. 166). Det viktige er at tilliten er et resultat av en logisk vurdering av objektets ytelse i forhold til individets verdier. Politisk tillit kan derfor betraktes som en form for rasjonell atferd der individets tro på politiske enheter og institusjoner er i samsvar med individenes evaluering av hvordan disse enhetene handler. Denne tilnærmingen knytter sammen rasjonell valgteori og politisk tillit ved å fremheve at tilliten er forankret i en logisk vurdering av objektiv ytelse i henhold til subjektive verdier (Van Elsas, 2015, s. 1160 - 1161).

3.5 Teoretisk rammeverk og hypoteser

Ved bruk av rasjonell valgteori kan kostnaden knyttet til valgdeltakelse hos etniske minoritetsgrupper, forklare deres valgdeltakelse. En forskjell mellom majoritet- og minoritetsgruppers valgdeltakelse vil ifølge rasjonell valgteori kunne forklares ved at kostnaden ved minoriteters valgdeltakelse overstiger forventet nytte av valgutfallet. Basert på tidligere forskning av Sandovici & Listhaug (2010) er det mindre sannsynlig at minoriteter avgir stemme i politiske valg enn majoriteten. En grunn til dette er at lav representasjon i valgsystemet, kan bidra til mindre valgdeltakelse (Banducci et al., 2004, s. 539). Ifølge rasjonell valgteori vil årsaken til at minoriteter har en tendens til å stemme mindre hyppig, være at kostnaden er større enn nytten av valgutfallet i mindre representative valgsystemer. Hypotesen blir derfor:

H1a: Etniske minoriteter har lavere valgdeltakelse sammenlignet med majoriteten.

I tråd med rasjonell valgteori baserer politisk tillit seg på en fornuftig, kognitiv vurdering av politiske aktører og institusjoner. Denne tilliten bygger på individets vurdering av hvorvidt de politiske institusjonene tilfredsstillter deres behov og interesser, i samsvar med *rational choice institutionalism*. Det er vanlig at etniske minoriteter i samfunnet har en bakgrunn som inkluderer innvandring eller migrasjon. Deres opprinnelsesland kan potensielt ha en lavere standard for myndighetenes kvalitet. Som et resultat av dette, er det vanlig at immigranter utviser høyere tillit til det nye politiske systemet de er en del av. Dette skyldes for det første deres lavere forventninger til det politiske systemet, samt at de ennå ikke har opplevd en tilsvarende grad av misnøye med det nye systemet som de har erfart tidligere (Röder & Mühlau, 2012, s. 790). Med grunnlag i rasjonell valgteori kan minoriteter dermed oppleve en relativt høyere tilfredshet og tillit til det nye systemet. Dette skyldes deres økte oppfatning av at de nye politiske institusjonene i større grad tilfredsstillter deres behov og interesser, i samsvar med prinsippene til *rational choice institutionalism*. Hypotesen blir derfor:

H1b: Etniske minoriteter har høyere politisk tillit sammenlignet med majoriteten.

Ifølge rasjonell valgteori kan det under visse betingelser være rasjonelt for minoriteter å ha høyere valgdeltakelse. Tidligere forskning har vist at forholdstallsvalg er det mest representative. Det vil da gi mer nytte å avgi stemme i land med forholdstallsvalgssystem enn i land med flertallsvalg og blandede valgssystem. Dersom rasjonell valgteori er korrekt, vil dermed studien avdekke en sammenheng mellom forholdstallsvalg og valgdeltakelse hos minoriteter. Dette skyldes at valgdeltakelse i et forholdstallsvalg gir større følelse av politisk innflytelse. Derfor er det mer rasjonelt for minoriteter i forholdstallsvalg å delta i valg, siden dette bidrar til å øke deres egeninteresse og nytte. Hypotesen blir derfor:

H2: Forskjellen mellom valgdeltakelsen hos majoriteten og minoriteten er mindre i land med forholdstallsvalg, sammenlignet med flertallsvalg og blandede valgssystemer.

Basert på tidligere forskning og prinsippene i rasjonell valgteori, kan det argumenteres for at det under visse betingelser kan være rasjonelt for minoriteter å ha høy tillit til myndighetene. Dersom minoritetsgrupper opplever at politiske institusjoner tar hensyn til deres behov og interesser, samt gir dem representasjon og muligheten til å påvirke politiske beslutninger, vil det være rasjonelt å ha tillit til disse institusjonene. Ifølge rasjonell valgteori vurderer individer

kostnadene ved å ha tillit til politiske enheter opp mot de forventede fordelene. Idet forholdstallsvalg har blitt omtalt som det mest representative valgsystemet, vil det være rasjonelt for minoriteter å ha høyere politisk tillit til politiske institusjoner i dette valgsystemet. Dette kan begrunnes med at i et mer representativt valgsystem, vil minoriteter ha større mulighet for å påvirke politikken, slik at det gagnar dem selv. Hypotesen blir derfor:

H3: Forskjellen mellom politisk tillit hos majoriteten og minoriteten er mindre i land med forholdstallsvalg, enn i flertallsvalg og blandede valgsystemer.

Oppsummeringsvis kan rasjonell valgteori og institusjonell rasjonell valgteori bidra til følgende årsaksforklaring: Valgsystemer påvirker minoriteters valgdeltakelse og politiske tillit, ved å forme individets oppfatning av representasjon. Dette resulterer i følgende hypoteser:

H1a: Etniske minoriteter vil ha lavere valgdeltakelse sammenlignet med majoriteten.

H1b: Etniske minoriteter vil ha høyere tillit til parlamentet sammenlignet med majoriteten.

H2: Forskjellen mellom valgdeltakelse hos majoriteten og minoriteter er mindre i land med forholdstallsvalg enn i flertallsvalgssystemer og blandede valgsystemer.

H3: Forskjellen mellom tillit til parlamentet hos majoriteten og minoriteter er mindre i land med forholdstallsvalg enn i flertallsvalgssystemer og blandede valgsystemer.

For å undersøke disse hypotesene og kunne trekke pålitelige konklusjoner, er det viktig å velge en passende forskningsmetode. Studien vil derfor i det videre kapittelet redegjøre for studiens tilnærming til forskningen, inkludert valget av metode for datainnsamling og analyse.

4. Metode

4.1 Oversikt

Basert på rasjonell valgteori er hypotesen at type valgsystem påvirker valgdeltakelsen, samt den politiske tilliten, hos minoritetsgrupper. Målet med studien er å undersøke mulig sammenheng mellom flere variabler, derfor vil studien ta bruk en kvantitativ metode. En kvantitativ metode tillater studien å kunne analysere et større utvalg av forskningsobjekter spredt på flere land i Europa (Gelo et al., 2008, s. 272).

For å gjennomføre analysen vil studien ta i bruk data fra en tverrsnittsstudie basert på spørreundersøkelse. For å sikre et representativt utvalg i studien, bør det gjennomføres en sannsynlighetsutvelging i forkant av spørreundersøkelsen. Dette vil bidra til statistisk generalisering av resultatene (Ringdal, 2018, s. 112). Idet *European Social Survey* (ESS) har gjennomført en slik sannsynlighetsutvelging, vil analysen ta i bruk data fra denne spørreundersøkelsen. Data fra ESS er innhentet gjennom spørreundersøkelser fra land i Europa (ESS9, 2023). Det blir også tatt i bruk data fra *Democratic Electoral Systems* (DES) for å inkludere relevante variabler om valgsystem (Bormann & Golder, 2022).

Studien vil sammenligne valgdeltakelse og politisk tillit blant minoriteter i ulike land i Europa. Ved å sammenligne type valgsystemer i Europa gjennom en tverrnasjonal studie, vil en slik analyse lettere kunne oppdage mulige forstyrrende variabler (Bollen, 1983, s. 471). Analysen benytter seg av en tverrnasjonal studie, fordi en slik studie kan bidra til å avdekke særpreg innenfor land med ulike valgsystemer ved å sammenligne disse med hverandre (Ringdal, 2018, ss. 112 & 114). Målet med studien er å undersøke om type valgsystem påvirker minoriteters tillit til styremakten i landet og deres valgdeltakelse ved forrige nasjonale valg.

4.2 Datasett og variabler

4.2.1. Datasett – kombinasjon

For å utføre analysen vil ESS *Round 9* (ESS9) og DES datasettene bli kombinert. Disse datasettene inneholder relevante variabler og informasjon som måler teoretiske konsepter, holdninger og handlingsvalg fra et bredt utvalg respondenter. Innholdet i ESS9 er innhentet i tidsperioden 2018 til 2020, og inneholder 49 519 observasjoner og 572 variabler (ESS9, 2023). Innholdet i DES er innhentet mellom 1946 og 2020, og inneholder informasjon om hvilke valgsystem land benytter seg av. Datasettet inneholder data om de ulike valgsystemene i 156 land og for hvert demokratiske valg i disse landene (Borrmann & Golder, 2022).

For å inkludere variabler som måler valgsystem, sammen med variabler om holdninger og handlingsvalg, har ESS9 blitt kombinert med DES. Dette har blitt gjort ved å koble disse to datasettene sammen i kodeprogrammet *RStudio*. Dette ble gjort ved å importere begge datasettene i *RStudio* og videre bruke land som koblingsvariabel. Analysen har da brukt data om valgsystemet for den valgperioden som landet var inne i, på det tidspunktet ESS undersøkelsen ble gjennomført.

Etter dette har blitt gjort, har det blitt opprettet et nytt datasett som inneholder de relevante variablene for analysen. Dette resulterte i 29 land i datasettet. Før analysen gjennomføres, vil de kategoriske variablene bli omkodet til dummy variabler. Dummykoding er en vanlig metode brukt i regresjonsanalyse for å inkludere kategoriske variabler i modellen. Ved å representere kategoriske variabler med dummyvariabler, tillater dummykoding at man kan vurdere den spesifikke effekten av hver kategori på den avhengige variabelen. Dette gjør det mulig å tolke tallene ved å vise forholdet mellom en bestemt kategori og den avhengige variabelen (Cohen, 1968, s. 432; Wolf & Cartwright, 1974, s. 173). Etter sammenkobling av datasettene, samt omkoding av aktuelle variabler, inneholder datasettet som analysen benytter seg av, 49 519 observasjoner og 19 variabler. Nedenfor (tabell 1) er det en oversikt over alle land i datasettet analysen benytter seg av, samt antall respondenter og fordeling av valgsystem.

Tabell 1: Antall respondenter og type valgsystem fordelt på land i analysen.

	Antall respondenter	Valgsystem
Østerrike	2499	Forholdstallsvalg
Belgia	1767	Forholdstallsvalg
Bulgaria	2198	Forholdstallsvalg
Sveits	1542	Forholdstallsvalg
Kypros	781	-
Tsjekkia	2398	Forholdstallsvalg
Tyskland	2358	Blandet valgsystem
Danmark	1572	Forholdstallsvalg
Estland	1904	Forholdstallsvalg
Spania	1668	Forholdstallsvalg
Finland	1755	Forholdstallsvalg
Frankrike	2010	Flertallsvalg
Storbritannia	2204	Flertallsvalg
Kroatia	1810	Forholdstallsvalg
Ungarn	1661	Blandet valgsystem
Irland	2216	Forholdstallsvalg
Island	861	Forholdstallsvalg
Italia	2745	Blandet valgsystem
Litauen	1835	Blandet valgsystem
Latvia	918	Forholdstallsvalg
Montenegro	1200	Forholdstallsvalg
Nederland	1673	Forholdstallsvalg
Norge	1406	Forholdstallsvalg
Polen	1500	Forholdstallsvalg
Portugal	1055	Forholdstallsvalg
Serbia	2043	Forholdstallsvalg
Sverige	1539	Forholdstallsvalg
Slovenia	1318	Forholdstallsvalg
Slovakia	1083	Forholdstallsvalg

4.2.2 Avhengige og uavhengige variabler

For å analysere minoriteters valgdeltakelse og politiske tillit, undersøker studien flere variabler som har til formål å avklare mulig påvirkning. Den første uavhengige variabelen og den som beskriver om respondenten tilhører en etnisk minoritet, er «Belong to minority ethnic group in country». Variabelen er rangert fra 1 til 2, der 1 er «ja» og 2 er «nei». Variabelen blir dummykodet slik at verdien 0 er «nei» og verdien 1 indikerer at man tilhører en etnisk minoritet.

Den første avhengige variabelen er «Voted last national election», som er rangert fra 1 til 3, der 1 er «ja», 2 er «nei» og 3 er «ikke kvalifisert». Denne variabelen blir dummykodet slik at 1 indikerer at individet stemte ved forrige nasjonale valg, og 0 er «nei» eller «ikke kvalifisert».

Den andre avhengige variabelen er «Trust in country's parliament». Variabelen er rangert fra 0 til 10, der 0 er «ingen tillit» og 10 er «fullstendig tillit» (ESS9, 2023).

Den andre uavhengige variabelen i analysen er type valgsystem. Variabelen inneholder informasjon om hvilke land som har de ulike valgsystemene. Variabelen er kategorisert fra 1 til 3, der 1 er «Flertallsvalg», 2 er «Forholdstallsvalg» og 3 er «Blandet valgsystem» (Bormann & Golder, 2022)

4.2.3 Kontrollvariabler

For å sikre analysen av de avhengige variablene, må det kontrolleres for variabler som kan virke forstyrrende på de uavhengige variablene og på resultatet av analysen (Kellstedt & Whitten, 2018, s. 74). På grunn av dette vil det kontrolleres for sosioøkonomiske variabler, samt faktorer som kjønn og alder. Kontrollen blir gjennomført med tanke på tidligere forskning som viser at sosioøkonomiske faktorer påvirker politisk deltakelse og tillit (Verba et. al., 1993; Brady et. al., 1995; Leighley & Vedlitz, 1999; Dalton, 2005). Følgende variabler vil bli inkludert i analysen for å kontrollere deres mulige innvirkning på analysens resultat:

- 'Arbeidsledig mer enn tre måneder', som registrerer om respondenten har vært arbeidsledig og aktivt søkt etter arbeid i mer enn tre måneder, kodet som 1 (ja) og 2 (nei). Variabelen blir dummykodet der 1 tilsvarer «ja» og 0 indikerer «nei»;

- 'Kjønn', som angir respondentenes kjønn, kodet som 1 (mann) og 2 (kvinne). Denne variabelen blir dummykodet der 1 indikerer at individet er mann og 0 tilsvarer kvinne;
- 'Antall år fullført utdanning', som måler antall år med fulltidsutdanning, og
- 'Alder', som representerer respondentenes alder i år.

I analysen vil «gjennomsnittlig distriktstørrelse» også bli inkludert som en sentral kontrollvariabel. Variabelen referer til antall representanter som velges fra et bestemt valgdistrikt (Benoit, 2001, s. 204). Variabelen «gjennomsnittlig distriktstørrelse» er hentet fra DES datasettet og måler det gjennomsnittlige antallet representanter per valgkrets på nasjonalt nivå (Borrman & Golder, 2022). Uten tilstrekkelig kontroll for gjennomsnittlig distriktstørrelse, risikerer analysen å bli utsatt for forvirrende eller feilaktige konklusjoner angående effekten av andre variabler på valgdeltakelse og politiske tillit blant minoriteter. Ved å inkludere variabelen kan analysen bedre sikre pålitelige og generaliserbare funn som er mer representative for det faktiske samspillet mellom de avhengige og uavhengige variablene.

Nedenfor presenteres en deskriptiv tabell med variablene i analysen (tabell 2). Tabellen presenterer gjennomsnitt og standardavvik for variablene knyttet til majoriteten og etniske minoritetsgrupper.

Tabell 2: Gjennomsnitt og standardavvik av variablene i analysen.

	Majoritet		Etnisk minoritet	
	Gjennomsnitt	Standardavvik	Gjennomsnitt	Standardavvik
Tillit til parlamentet	4.52	2.65	4.57	2.86
Valgdeltagelse	0.79	0.41	0.69	0.46
Type valgsystem	2.09	0.51	2.05	0.48
Gjennomsnittlig distriktsstørrelse	26.52	57.09	39.72	71.02
Arbeidsledig mer enn tre måneder	0.28	0.45	0.43	0.49
Kjønn	0.46	0.50	0.48	0.50
Antall år fullført utdanning	13.02	4.13	12.32	4.52
Alder	51.39	18.63	46.58	18.09

4.2.4 Analyse av variablene

Etter å ha filtrert datasettet, samt kodet og omkodet de relevante variablene, vil det bli utført en multippel regresjonsanalyse. Dette gjøres for å teste sammenheng mellom de sentrale uavhengige variablene, etnisk minoritetsstatus og valgsystem, og de to avhengige variablene som er valgdeltakelse, samt tillit til parlamentet. En multippel regresjonsanalyse tester to eller flere uavhengige variabler, noe som gjør analysen mer realistisk. Analysen gjør det mulig å anslå effekten av en variabel, kontrollert for andre variabler.

Dette gjør det mulig å kontrollere for kontrollvariablene sosioøkonomiske faktorer, samt kjønn, alder og antall representanter som velges fra et bestemt valgdistrikt (Ringdal, 2018, s. 411). For den første avhengige variabelen, valgdeltakelse, vil det bli utført en logistisk regresjonsanalyse, idet dette er en binær variabel. Koeffisientene i regresjonsmodellen blir behandlet som *oddsratio*

(OR) ved hjelp av "Exponentiate=TRUE" funksjonen. Dette gjør det mulig å eksponere koeffisientene og presentere dem som OR i stedet for log odds (Nahhas, 2024).

For den andre avhengige variabelen, politisk tillit, vil det bli utført en lineær regresjonsanalyse, idet dette er en kontinuerlig variabel (Urdinez & Cruz, 2021, ss. 173 & 92). For å håndtere analysen av flere land, benyttes en *country fixed* modell. Denne tilnærmingen tar hensyn til uobserverte effekter innenfor hvert enkelt land, og holder dem konstante. Hensikten er å eliminere mulig variasjon som kan tilskrives landene (Imai & Kim, 2019, s. 467 - 468). Dette oppnås ved å inkludere variabelen land i regresjonsanalysene.

Videre vil det gjennomføres en interaksjonsanalyse, også kjent som samspillanalyse (Hermansen, 2019, s. 150). En interaksjonsanalyse er en statistisk metode som blir brukt for å undersøke om effekten av en variabel endres avhengig av verdien av en annen variabel. I denne studien blir en interaksjonsanalyse benyttet for å undersøke om type valgsystem endrer styrken og retningen av minoriteters politiske tillit og valgdeltakelse. Målet er å identifisere eventuelle forskjeller mellom majoritets- og minoritetsgruppers politiske deltakelse og tillit, avhengig av type valgsystem. En interaksjonsanalyse kan bidra til å identifisere områder der sammenhengen er spesielt sterk eller svak (Hayes & Montoya, 2017, s. 1 - 2). Dette blir gjort for å teste hypotesene H2 og H3.

4.3 Validitet og reliabilitet

For å kunne oppnå pålitelige svar som kan generaliseres for minoritetsgrupper på tvers av landegrensene, er det viktig å sikre validitet og reliabilitet. For å sikre at analysen er pålitelig og gyldig, er det viktig med både indre og ytre validitet.

For å sikre validitet må variabelen i datasettet faktisk måle det den er ment å måle i samsvar med formålet med studien (Halvorsen, 2008, s. 67). Formålet med studien er å undersøke om det eksisterer sammenheng mellom valgdeltakelse og politisk tillit og valgsystem hos etniske minoriteter. Idet ESS9 datasettet inneholder variabler som måler relevante holdninger og atferd hos majoritet- og minoritetsgrupper, vil variablene i datasettet kunne avdekke sammenheng som videre vil kunne gi et presist svar på analysens hypotese. Dette bidrar til å øke analysens indre validitet (Findley et al., 2021, s. 368; Halvorsen, 2008, s. 67).

Ytre validitet knytter seg til i hvilken grad studiets utvalgsstørrelse kan generaliseres til en større populasjon. For å kunne generalisere funnene i analysen, må utvalgsstørrelsen i et land representere resten av befolkningen. Dette kan oppnås gjennom tilfeldighetsutvalg (Findley et al., 2021, s. 368 - 369). For å sikre ytre validitet foretar ESS et tilfeldig sannsynlighetsutvalg basert på tydelige retningslinjer (ESS9, 2018). Et tilfeldig sannsynlighetsutvalg medfører at alle enhetene har lik sannsynlighet for å bli inkludert i utvalget. Dette bidrar til å sikre mot for store feilmarginer, som dermed øker generaliseringsevnen til studien. En tilstrekkelig stor utvalgsstørrelse er en viktig faktor for å sikre ekstern validitet ytterligere. Når utvalgsstørrelsen er tilstrekkelig stor, øker sannsynligheten for at resultatene kan generaliseres til den større populasjonen som studien er ment å representere (Halvorsen, 2008, s. 156 - 158). ESS utfører et reserveutvalg for å gi en mekanisme for å øke utvalgsstørrelsen hvis responsraten viser seg å være vesentlig lavere enn antatt ved utformingen av hovedprøven, eller hvis andelen som er uegnet, viser seg å være vesentlig høyere enn antatt (ESS9, 2018). Dette bidrar til å sikre seg tilstrekkelige svar til enhver tid, som igjen øker den ytre validiteten til analysen.

Videre er reliabilitet et statistisk mål på hvorvidt studiens funn kan gjenskapes eller replikeres av andre forskere (Litwin, 1995, s. 6). Å oppnå høy reliabilitet er en forutsetning for høy validitet (Halvorsen, 2008, s. 68). For å vurdere påliteligheten til studien, er det sentralt at spørsmålene i spørreskjemaet måler det samme uavhengig av språk. ESS baserer oversettelsen av spørsmålene på en rekke kriterier, som er ment for å øke kvaliteten på spørreundersøkelsen. Videre blir det også utført grundig kvalitetssikring av oversettelsen av eksterne eksperter i hvert enkelt land, som sørger for at spørsmålene på ulike språk evaluerer det samme.

ESS utfører også testing for å sikre kvalitet og pålitelighet. Dette gjøres for å identifisere og minimere mulige tekniske feil og sjekke om spørsmålene forstås likt av målgruppen, slik at de kan identifisere mulige misforståelser og gjøre justeringer for å sikre at spørreskjemaet er tydelig og nøyaktig (ESS9, 2018). Dette bidrar til å øke påliteligheten til dataene som er brukt i analysen. For å sikre større pålitelighet for funnene i analysen, kan det utføres gjentatt analyse (Heale & Twycross, 2015, s. 67). Dette har blitt gjort for å forsikre at dataene blir kodet, re-kodet og behandlet på riktig måte, slik at man kan kontrollere om analysen gir samme resultater.

Idet svarene i ESS9 er samlet inn via grundige og gjennomtenkte metoder, har man grunnlag for større tillit til at dataene er nøyaktige og representative for forholdet som studeres. Dette gir større pålitelighet til dataene, som videre øker validiteten og påliteligheten til resultatet av analysen (Choy, 2014, s. 102). Ved å sikre at analysen har høy validitet og pålitelighet, vil resultatene bli mer pålitelige, noe som gjør dem mer meningsfulle og nyttig for å adressere den aktuelle problemstillingen.

Variabelen tilhørighet til etnisk minoritet måler om individet tilhører en etnisk minoritet. I henhold til definisjonen av etnisk minoritet gitt tidligere i oppgaven, refererer etniske minoriteter til en gruppe mennesker med felles opprinnelse og kulturelle egenskaper som skiller dem fra flertallet i samfunnet. I spørreskjemaet ble det spurt om respondenten tilhørte en etnisk minoritet i deres land. Det er dermed selvrapportert etnisk tilhørighet, og det kan da muligens oppstå noe usikkerhet knyttet til variasjon i forståelsen av hva en etnisk minoritet er. Det er likevel sannsynlig at individer har en ganske lik tolkning av spørsmålet samt har en følelse av tilhørighet til en etnisk minoritet, idet spørsmålet inkluderer kriteriet etnisk. Det er da lettere å forstå at det ikke handler om andre type minoriteter. Dermed kan vi konkludere med at variabelen måler det den er ment å måle. Denne observasjonen bidrar til å styrke den indre validiteten av variabelen og analysen som helhet.

Variabelen for valgdeltakelse registrerer om respondenten stemte ved det forrige nasjonale valget. Ved å spørre om en handling i stedet for å be om en vurdering, kan det være lettere å få valide svar, idet graden av tolkning er begrenset. Dermed kan vi konkludere med at variabelen måler det den er ment å måle. Validiteten er derfor høy idet den i stor grad representerer en sentral del av politisk deltakelse (Ostrom, 1998, s. 18). En mulig utfordring knyttet til variabelens reliabilitet, er om respondenten alltid husker hvorvidt de stemte. Det antas likevel at respondenten vet om de avga stemme eller ikke, idet valgdeltakelse er en spesiell handling som ikke utføres hver dag.

Variabelen for politisk tillit måler respondentens tillitsgrad til parlamentet. Det er mange måter å måle politisk tillit på, men denne variabelen har blitt valgt idet den måler tillit til en spesifikk politisk institusjon på nasjonalt nivå. Variabelen representerer derfor politisk tillit på en god måte, spesielt med hensyn til analysens problemstilling. Dette øker validiteten til variabelen, idet

den måler det den skal måle. En mulig utfordring ved variabelen er at respondentene ikke nødvendigvis vet hvor stor grad av tillit de har. Det kan derfor være en utfordring for respondentene å rangere dette. Dette påvirker variabelens reliabilitet. Ved bruk av et standardisert spørsmål og tillitskala til alle respondentene, antas det likevel at mulige variasjoner i målingene vil reduseres. Dette bidrar til å øke stabiliteten og påliteligheten til variabelen.

Variabelen for type valgsystem er inkludert gjennom DES datasettet. Dette gjør at målingen av valgsystem er valid og reliabel, idet dataene er samlet inn fra en pålitelig og troverdig kilde. Dette styrker validiteten til målingene ved å gi et klart rammeverk for hvordan valgsystemene er definert og klassifisert. Ved å bruke dataene fra DES datasettet, sikrer analysen også påliteligheten til målingen av valgsystem. Dette skyldes at DES har gjennomført grundige analyser og valideringer av dataene for å sikre nøyaktighet og pålitelighet (Bormann & Golder, 2022).

4.4 utfordringer

Det kan være ulike utfordringer og svakheter ved en kvantitativ analyse. Selv om kvantitativ forskning har flere styrker, er det også viktig å erkjenne noen av svakhetene som gjør seg gjeldende.

For det første har kvantitative tilnærminger en tendens til å overse viktige aspekter av menneskers liv og samfunn som ikke kan kvantifiseres, som identitet, oppfatning og tro. Dette kan begrense forståelsen av komplekse samfunnsmessige fenomener og betydningen av lokale kontekster (Choy, 2014, s. 102). Studiens analyse kan derfor overse diverse individuelle oppfatninger om det politiske systemet i landet, eller den kulturelle betydningen av disse prosessene i lokalsamfunnet. Studien tar heller ikke alle historiske eller lokale kontekster i betraktning for å analysere påvirkning. Det kan derfor være utfordrende å fange opp nyanser i hvordan type valgsystem påvirker valgdeltakelse og politisk tillit ved kun å bruke kvantitative metoder.

En annen mulig svakhet er at dataene i analysen er basert på spørreskjema. Data innhentet gjennom spørreskjema gir bare et øyeblikksbilde. En slik analyse vil derfor ikke gi en indikasjon

på effektene av valgsystem over tid. Dermed vil ikke studien kunne avdekke mulige trender og mønstre. Videre er en mulig svakhet også at spørreskjemaet kan ha blitt tolket forskjellig av individene som deltok i undersøkelsen. Selv om ESS har prosedyrer for å minimere denne utfordringen, kan det fortsatt være kulturelle og lokale forskjeller innad i de ulike landene som påvirker tolkningen av spørsmålene. Dette kan føre til variasjoner i svarene, og at svarene ikke måler den faktiske sannheten. Dette vil påvirke påliteligheten og gyldigheten til dataene. Det er viktig å være oppmerksom på disse mulige forskjellene når man analyserer resultatene og trekker konklusjoner basert på dem.

En ytterligere mulig begrensning er mangelen på kontroll for variabler i analysen. Denne studien inkorporerer sentrale sosioøkonomiske variabler som kontrollvariabler, som er blitt vurdert i tidligere forskning. Det kan imidlertid finnes andre relevante kontrollvariabler, som da ikke er inkludert. Unnlattelse av å inkludere tilstrekkelig antall kontrollvariabler, kan forvrengte oppfatningen av de uavhengige variablenes effekter i regresjonsanalysen. Ved å utelate relevante kontrollvariabler, risikerer man at andre relevante faktorer som påvirker den avhengige variabelen, forblir uoppdaget eller undervurdert. Dette kan mulig lede til feilslutninger angående årsakssammenhengen. Det er også viktig å påpeke at selv om det observeres sammenheng mellom to variabler, betyr ikke dette nødvendigvis at det foreligger kausalitet. Analysens kontrollvariabler er dermed av stor betydning, siden det å anta at en variabel forårsaker endring i en annen kun basert på sammenheng, kan føre til misforståelser (Kellstedt & Whitten, 2018, s. 62 - 63).

I neste kapittel vil studiens empiri bli presentert og analysert.

5. Empiri og analyse

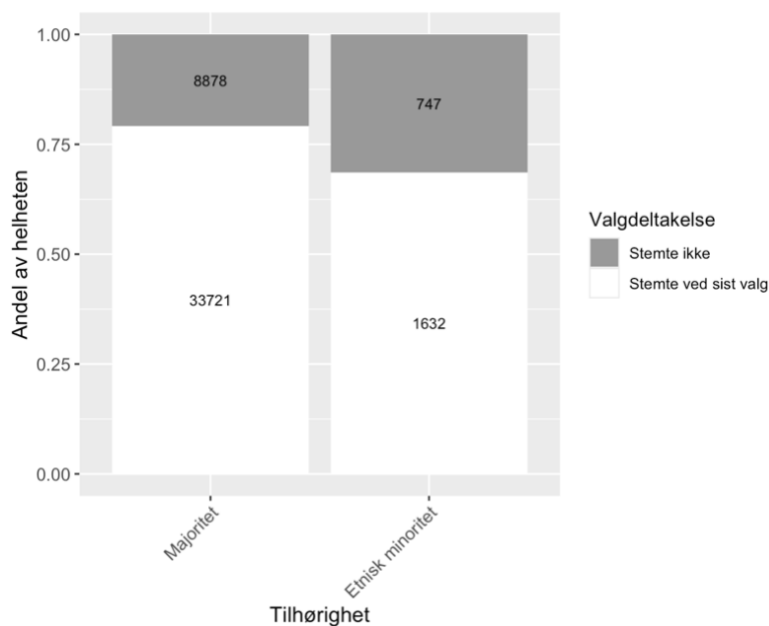
5.1 Oversikt

For å gi en beskrivelse av de to avhengige variablene (valgdeltakelse og tillit til parlamentet), og hvordan de fordeler seg i lys av oppgavens to sentrale uavhengige variabler (minoritetsstatus og valgsystem), vil analysen først presentere noen enkle figurer. Til slutt benyttes regresjons- og interaksjonsanalyser for å teste oppgavens hypoteser om de ulike sammenhengene mellom variablene i analysen.

5.2 Valgdeltakelse på tvers av minoritetsstatus og valgsystem

Figur 1 nedenfor illustrerer fordelingen av hvem som avga stemme i forrige nasjonale valg, fordelt på majoriteten og etniske minoriteter. Nøyaktig prosentfordeling er basert på data som er tilgjengelige i vedlegg 1 (s. 61). Figuren illustrerer prosentandelen, vist i et stolpediagram. Stolpediagrammet viser at omtrent 20 prosent av majoriteten avstod fra å stemme forrige nasjonale valg, mens omtrent 80 prosent av majoriteten avga stemme. Videre fremgår det av figuren at omtrent 30 prosent av individer som er etniske minoriteter, avstod fra å stemme, mens omtrent 70 prosent valgte å avgi stemme. Dette viser at en større andel av de som er etniske minoriteter, ikke avga stemme sammenlignet med majoritetsbefolkningen.

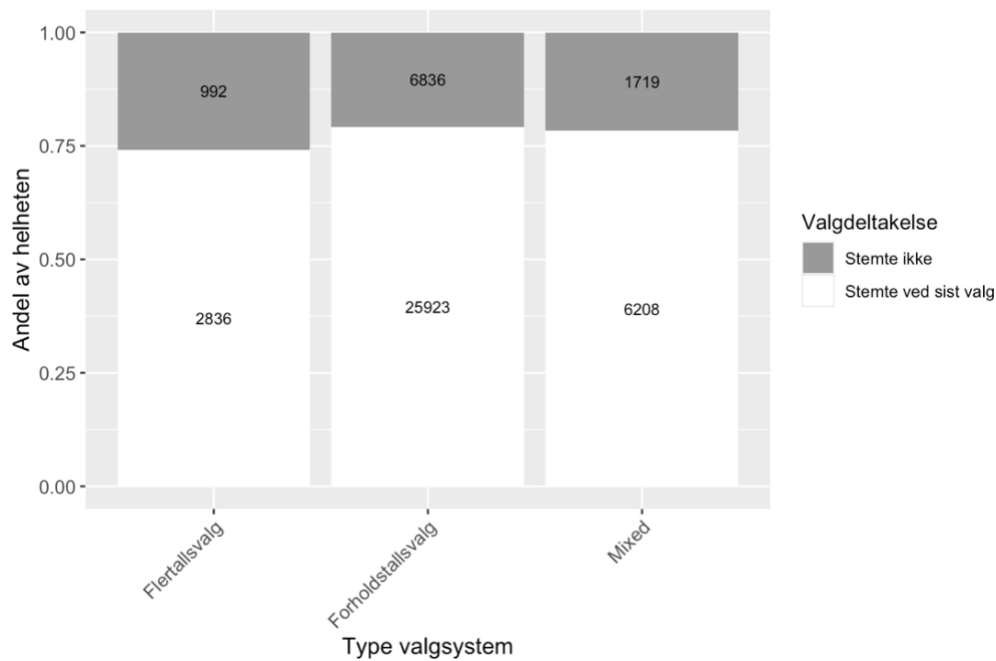

Figur 1: Fordeling av valgdeltakelse blant ikke-etniske og etniske minoriteter

Figur 2 nedenfor illustrerer fordelingen av valgdeltakelse i forrige nasjonale valg, fordelt mellom de ulike valgsystemene. Prosentfordelingen er basert på data som er tilgjengelig i vedlegg 1 (s. 61). Stolpediagrammet viser at omtrent 25 prosent i flertallsvalg ikke avga stemme, mens omtrent 75 prosent stemte. I forholdstallsvalg var det omtrent 20 prosent som ikke stemte, mens omtrent 80 prosent avga stemme. I blandede valgsystemer var det omtrent 20 prosent som ikke avga stemme, mens omtrent 80 prosent stemte.

Stolpediagrammet illustrerer at det generelt er høyest valgdeltakelse i forholdstallsvalg og blandede valgsystemer, mens det er lavest valgdeltakelse i flertallsvalg. Figur 2 illustrerer imidlertid at det eksisterer en minimal forskjell mellom forholdstallsvalg og blandede valgsystemer. Dette indikerer at det er noe høyere valgdeltakelse i forholdstallsvalg enn i blandede valgsystemer. Den nøyaktige prosentforskjellen vises også i vedlegg 1 (s. 61).

Figur 2: Fordeling av valgdeltakelse i like valgsystem

5.3 Politisk tillit på tvers av minoritetsstatus og valgsystem

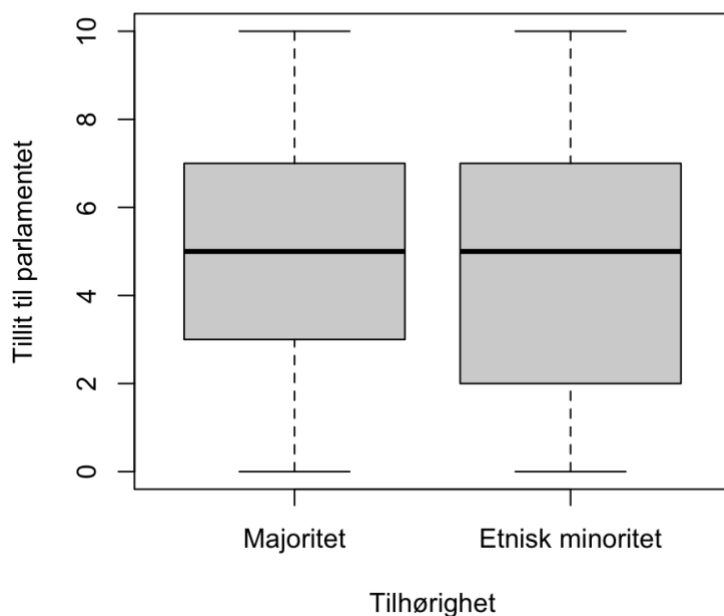
Fordelingen av politisk tillit mellom etniske minoriteter og majoriteten kan illustreres gjennom en *boksplokk* inntatt i figur 3 nedenfor. Denne figuren gir et bilde av hvordan tilliten til parlamentet er fordelt mellom disse gruppene. Den tykke linjen i hver boks representerer medianen for fordelingen mellom de to gruppene. *Whiskers* i figuren illustrerer mindre vanlige observasjoner (Hermansen, 2019, s. 94 - 95). Figuren viser minimal forskjell i medianen mellom gruppene, som ligger rundt tillitsvurdering fem.

For begge gruppene viser figuren at individer har rapportert både de høyeste og laveste verdiene på skalaen, og det finnes derfor ingen ekstreme avvik i figuren. Figuren viser også at de fleste observasjonene for majoriteten er relativt symmetrisk fordelt. Imidlertid viser figuren at etniske minoriteters politiske tillit er mindre symmetrisk, noe som tyder på at det er en større andel som har lavere tillit til parlamentet hos minoriteter enn hos majoriteten.

I vedlegg 1 er det gitt en prosentvis oversikt over personer som ikke tilhører etniske minoriteter og de som tilhører etniske minoriteter fordelt på ulike grader av politisk tillit, rangert på en skala fra 0 – 10. Figur 3 illustrerer dette gjennom en *boksplokk* som viser denne fordelingen av tillit til parlamentet. Figuren viser at omtrent 15 prosent av etniske minoriteter og omtrent 20 prosent av majoriteten har vurdert tilliten sin til parlamentet til fem på en skala fra 0 til 10 (se vedlegg 1, s. 62). Dette betyr at det er et betydelig antall personer i begge grupper som har en moderat tillit til parlamentet. Antallet av majoriteten som har slik moderat tillit, er likevel høyere enn antallet av etniske minoriteter. Den tykke linjen i figur 3 illustrerer denne fordelingen og viser en median på fem i begge gruppene.

Whiskers i figuren viser også at det er individer både i majoriteten og i gruppen for etniske minoriteter som har veldig høy tillit til parlamentet (for eksempel de som har rangert tilliten som 9 eller 10) og også individer som har veldig lav tillit (for eksempel de som har rangert tilliten som 0 eller 1). Dette viser at det er en variasjon i tillitsnivåene innenfor begge gruppene, og at ikke alle medlemmene i hver gruppe har samme oppfatning av tilliten til parlamentet.

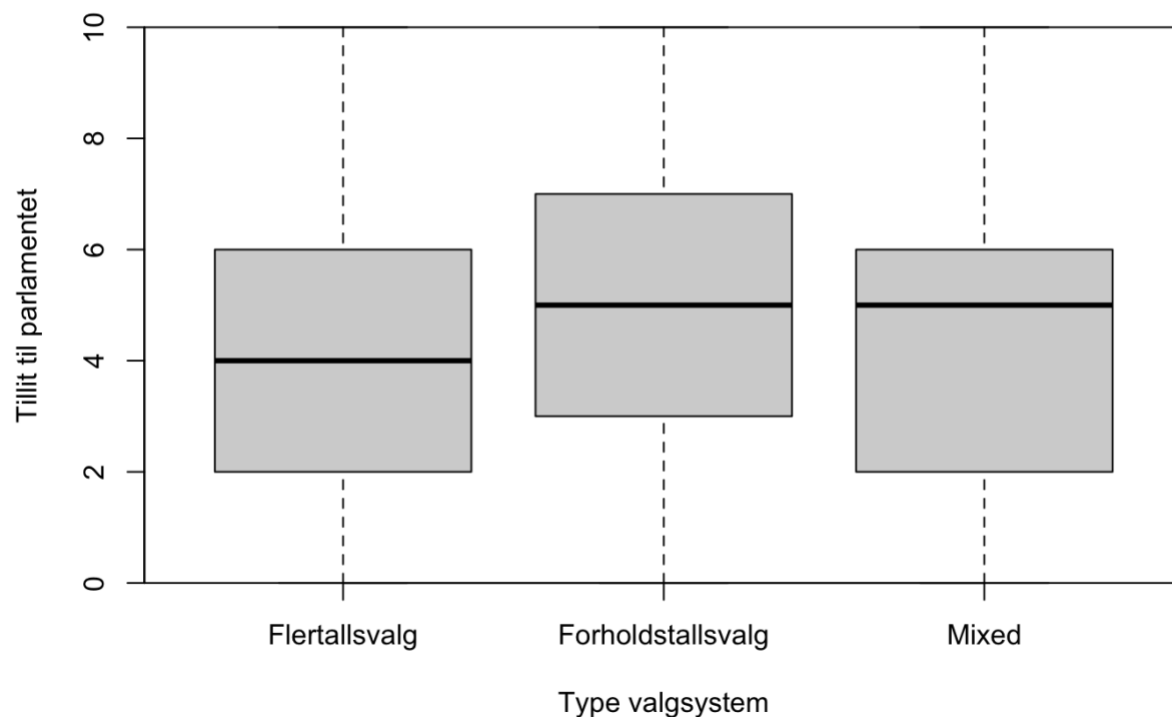
Variasjonen i tillitsnivåene innenfor majoritetsbefolkningen og etniske minoriteter kan antyde at det er ulike faktorer som kan påvirke individuelle oppfatninger av tillit til parlamentet.

Figur 3: Boksploott som vider fordelingen av tillit til parlamentet

Figur 4 nedenfor illustrerer politisk tillit fordelt mellom forholdstallsvalg, flertallsvalg og blandede valgssystemer ved bruk av *boksploott*. Figuren viser at flertallsvalg har en median på fire, mens forholdstallsvalg og blandede valgssystemer har en median på fem. Figuren viser også at individer har både høy og lav politisk tillit i alle valgsystemene. Det er imidlertid flertallsvalg som har høyest prosentandel av personer med lavest tillit, og forholdstallsvalg som har høyest prosentandel av personer med høyest tillit (se vedlegg 1, s. 62).

Figuren viser at fordelingen av observasjonene i flertalls- og forholdstallsvalg er relativt symmetrisk. Det er dermed ikke noen store avvik, idet observasjonene er fordelt relativt likt over og under medianen. Imidlertid viser figuren at i blandede valgssystemer, er observasjonene mindre symmetriske, med overvekt på flere lave verdier. Dette antyder at det er færre individer i blandede valgssystemer som har høyere politisk tillit, og flere med lavere verdier av politisk tillit.

Figur 4: Bokplot som viser politisk tillit fordelt på valgsystem.

5.4 Regresjonsanalyse valgdeltakelse og politisk tillit

5.4.1 Resultater av regresjonsanalyse

H1a og H1b reiste spørsmål om det er en sammenheng mellom valgdeltakelse og politisk tillit på den ene siden, og minoritetsstatus på den andre siden. For å vurdere hypotesene ble det gjennomført en regresjonsanalyse av de avhengige variablene og uavhengige variablene. Her har det også blitt kontrollert for variabler som kan virke forstyrrende på variablene.

Tabell 3 nedenfor gir en oversikt over variabler som har blitt systematisk gjennomgått for deres mulige påvirkning på individers valgdeltakelse og politisk tillit. I modellen for valgdeltakelse har

det blitt utført en logistisk regresjonsanalyse. I modellen for politisk tillit har det blitt utført en lineær regresjonsanalyse.

Koeffisientene for valgdeltakelse er omregnet til *Odds Ratios* (OR), der lavere enn 1 tilsvarer en negativ effekt, mens koeffisienter over 1 tilsvarer en positiv effekt. OR kan omgjøres til prosentendringer i odds (Hailpern & Visintainer, 2003, s. 214 - 218). Koeffisienten for etniske minoriteter er 0,673, noe som indikerer en negativ sammenheng. Dette betyr at respondenter som tilhører en etnisk minoritet, i gjennomsnitt har 32,7 prosent lavere odds for å stemme enn majoriteten. Variabelen kjønn har en koeffisient på 1,053, noe som indikerer at menn har 5,3 prosent høyere odds for å stemme enn kvinner. Variabelen alder har en koeffisient på 1,032 som indikerer at for hvert år eldre individet blir, øker oddsen for å stemme med 3,2 prosent. Variabelen for antall år fullført utdanning har en koeffisient på 1,121 som indikerer at for hvert år fullført utdanning, vil individer ha 12,1 prosent høyere odds for å avgi stemme. For variabelen arbeidsledig i mer enn tre måneder er koeffisienten 0,806, noe som indikerer at dersom individet er arbeidsledig i mer enn tre måneder, er det 19,4 prosent lavere odds for at individet stemmer, sammenlignet med de som ikke er arbeidsledige.

For variabelen PR vs. Flertallsvalg er koeffisienten 1,861, noe som indikerer at det er 86,1 prosent høyere odds for å avgi stemme i et proporsjonalt valgsystem, sammenlignet med et valgsystem med flertallsvalg. For variabelen Mixed vs. flertallsvalg er koeffisienten 0,627. Dette indikerer at i land med blandede valgsystem, er det 37,3 prosent lavere odds for at individer stemmer, enn ved flertallsvalg. For variabelen valgdistriksstørrelse er koeffisienten 0,992, som indikerer at det er 0,8 prosent lavere odds for å stemme når gjennomsnittlig distriksstørrelse øker.

Variablene etnisk minoritet, alder, antall år fullført utdanning, arbeidsledig i mer enn tre måneder, PR vs. Flertallsvalg, Mixed vs. Flertallsvalg og gjennomsnittlig distriksstørrelse er statistisk signifikante med en p-verdi på 0,001. Variabelen kjønn er også statistisk signifikant, men med en p-verdi på 0,05. En høyere p-verdi betyr at det er en større sjanse for at resultatene kan være tilfeldige sammenlignet med variablene som har en lavere p-verdi.

I modellen til politisk tillit er koeffisienten til etnisk minoritet 0,274. Dette betyr at gjennomsnittet av politisk tillit er 0,274 høyere på skalaen som måler tillit fra 0 til 10 for minoritetsgruppen sammenlignet med majoritetsgruppen. Koeffisienten til kjønn er 0,096 som indikerer en positiv sammenheng mellom å være mann og ha politisk tillit, sammenlignet med kvinner. For variabelen alder er koeffisienten -0,002, noe som viser en svak negativ sammenheng. Dette indikerer at når man bli eldre, vil gjennomsnittlig politisk tillit minske. Koeffisienten til variabelen antall år fullført utdanning er 0,056, som indikerer en svak positiv sammenheng mellom lengde utdanning og politisk tillit. Koeffisienten til arbeidsledig mer enn tre måneder er -0,378, som indikerer at gjennomsnittlig politisk tillit reduseres dersom en er arbeidsledig mer enn tre måneder, sammenlignet med å ikke være det.

For variabelen PR vs. Flertallsvalg er koeffisienten 1,329, som viser en positiv sammenheng. Dette indikerer at i land med et forholdstallsystem, har individer 1,329 høyere gjennomsnittlig politisk tillit, sammenlignet med individer i land med flertallsvalgssystem. For variabelen Mixed vs. Flertallsvalg er koeffisienten -0,748, som viser en negativ sammenheng. Dette indikerer at i land med blandede valgssystem, har individer gjennomsnittlig -0,789 lavere politisk tillit sammenlignet med individer i land med flertallsvalgssystem. For variabelen valgdistriktsstørrelse er koeffisienten -0,012. Dette betyr at desto større distriktet er, har individer -0,012 lavere gjennomsnittlig tillit til parlamentet. R² verdien for modellen er 0,203. Dette indikerer at omtrent 20 prosent av variansen i politisk tillit kan forklares av de uavhengige variablene som er inkludert i regresjonsanalysen (Hagquist & Stenbeck, 1998, s. 332).

Variablene etnisk minoritet, kjønn, antall år fullført utdanning, arbeidsledig i mer enn tre måneder, PR vs. Flertallsvalg, Mixed vs. Flertallsvalg og gjennomsnittlig distriktsstørrelse er statistisk signifikante med en p-verdi på 0,001. Variabelen alder er også statistisk signifikant, men med en p-verdi på 0,01. En høyere p-verdi betyr at det er en større sjanse for at resultatene kan være tilfeldige sammenlignet med variablene som har en lavere p-verdi.

Tabell 3: Regresjonsanalyse av valgdeltakelse og politisk tillit.

	Valgdeltakelse	Politisk tillit
(Intercept)	0.175*** (0.017)	3.530*** (0.079)
Etnisk minoritet (vs majoritet)	0.673*** (0.034)	0.274*** (0.048)
Menn (vs kvinner)	1.053* (0.026)	0.096*** (0.023)
Alder	1.032*** (0.001)	-0.002** (0.001)
Antall år fullført utdanning	1.121*** (0.004)	0.056*** (0.003)
Arbeidsledig mer enn tre måneder	0.806*** (0.022)	-0.378*** (0.025)
PR (vs flertallsvalg)	1.861*** (0.156)	1.329*** (0.072)
Mixed (vs flertallsvalg)	0.627*** (0.050)	-0.748*** (0.078)
Gjennomsnittlig distriktsstrørrelse	0.992*** (0.001)	-0.012*** (0.001)
Num.Obs.	43289	46259
AIC	40132.4	
Log.Lik.	-20033.179	
R2		0.203

- $p < 0.1$, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

5.4.2 Hypotese H1: Diskusjon og konklusjon

For å kunne vurdere H1a, ser analysen på koeffisientene til variabelen minoritet vs. majoritet i modellen til valgdeltakelse i regresjonsanalysen. I tabell 3 indikerer koeffisienten for variabelen etnisk minoritet en negativ sammenheng. Det tyder på at etniske minoritetsgrupper har en lavere odds for å avgi stemme ved nasjonale valg, sammenlignet med oddsen for at majoritetsgruppen avgir stemme. Dette kan tolkes som en indikasjon på ulikheter i valgdeltakelse mellom disse gruppene. Koeffisienten er statistisk signifikant på 0,001 nivå. Standardfeilen er også betydelig lavere enn koeffisienten, noe som indikerer et relativt presist estimat. Idet resultatet er statistisk signifikant med lav standardfeil, vil man kunne stole på resultatet. Resultatet gir støtte til hypotese H1a. Dette resultatet samsvarer med rasjonell valgteori og tidligere forskning som har avdekket at medlemmer av minoritetsgrupper stemmer i mindre grad enn majoritetsgrupper (Sandovici & Listhaug, 2010).

Regresjonsanalysen har også blitt gjennomført med relevante kontrollvariabler. I modellen for valgdeltakelse blir det tydelig at å være mann, ha høy alder og flere år fullført utdanning, har en positiv sammenheng med valgdeltakelse. Derimot har det blitt identifisert at arbeidsledighet mer enn tre måneder og høyere gjennomsnittlig distriktsstørrelse har en negativ sammenheng med valgdeltakelse. Resultatene i denne analysen er statistisk signifikante og stemmer overens med resultatet fra tidligere studier om at sosioøkonomisk faktorer påvirker valgdeltakelse (Brady et al., 1995; Leighley & Vedlitz, 1999; Verba et al., 1993).

Variabelen for forholdstallsvalg vs. flertallsvalg viste en positiv signifikant assosiasjon med økt valgdeltakelse i forholdstallsvalg. Dette kan skyldes at forholdstallsvalg gir bedre representasjon for ulike grupper og dermed øker følelsen av inkludering og påvirkningskraft i det politiske systemet. Ved å oppnå rettferdige og representative valg vil også legitimiteten til demokratiet øke, idet flere grupper vil føle seg hørt. Økt legitimitet vil også kunne bidra til økt valgdeltakelse (Banducci & Karp, 2003, s. 443). Dette kan også sees i sammenheng med en tidligere studie som har avdekket at forholdstallsvalg sikrer bedre representasjon (Blais & Masicotte, 1997). Dette er også i samsvar med rasjonell valgteori, ved at i forholdstallsvalg øker nytten, spesielt for etniske minoriteter, ved å avgi stemme sammenlignet med kostnaden.

For å kunne vurdere H1b, ser analysen på koeffisienten til variabelen minoritet vs. majoritet i modellen til politisk tillit i regresjonsanalysen. Koeffisienten viser en positiv sammenheng mellom etnisk minoritet og politisk tillit, sammenlignet med majoriteten. Det vil si at det gjennomsnittlige tillitsnivået er noe høyere blant etniske minoriteter enn hos majoritetsbefolkningen. Koeffisienten er også statistisk signifikant. Standardfeilen er betydelig lavere enn koeffisienten, noe som indikerer et relativt presist estimat. Idet resultatet er statistisk signifikant med lav standardfeil, vil man kunne stole på resultatet. Resultatet indikerer at hypotese H1b kan bekreftes. Dette resultatet samsvarer med rasjonell valgteori og tidligere forskning (Marien, 2011; Norris, 1999; Wilkes & Wu, 2018).

I modellen for politisk tillit blir det tydelig at å være mann og antall år fullført utdanning har en positiv påvirkning på politisk tillit. Derimot har høy alder, arbeidsledig mer enn tre måneder og økende gjennomsnittlig distriktsstørrelse en negativ påvirkning. Idet resultatet fra regresjonsanalysen er statistisk signifikant på 0,001 nivå, med unntak av alder som er på 0,01 nivå, kan en være relativt sikre på at resultatet ikke skyldes tilfeldigheter. Resultatene stemmer også overens med tidligere studier som har avdekket at sosioøkonomiske faktorer påvirker politisk tillit (Dalton, 2005).

Variabelen for forholdstallsvalg sammenlignet med flertallsvalg viste også en positiv signifikant sammenheng med politisk tillit. Idet forholdstallsvalg er kjent for å gi bedre representasjon, kan dette inkluderende kjennetegnet føre til økt tillit blant velgere spesielt de som føler seg marginalisert eller underrepresentert i det politiske systemet. Borgerne kan derfor føle at det politiske systemet er mer legitimt idet det representerer flere befolkningsgrupper, som videre øker den politiske tilliten. Dette styrker også støtten til det politiske systemet, som igjen styrker demokratiets legitimitet (Hetherington, 1998, s. 792). I samsvar med *rational choice institutionalism* kan resultatet i analysen forklares ved at forholdstallsvalg i større grad enn flertallsvalg tilfredsstiller flere gruppers behov og interesser. Det blir derfor mer rasjonelt å ha tillit til det politiske systemet.

Idet R² er 0,203, tyder det på at det eksisterer andre forklarende variabler som påvirker variansen i individers politiske tillit. En begrensning ved analysen er derfor at variablene i studien bare forklarer omtrent 20 prosent av variasjonen i politisk tillit. Dette tyder på at analysen ikke tar

hensyn til alle relevante påvirkningsfaktorer som kan bidra til å forklare variasjonen i politisk tillit blant majoritets- og minoritetsgrupper. Analysen brukte en *country fixed* modell for å eliminere mulig variasjon som kan tilskrives landene. Denne modellen gir imidlertid kun en viss grad av forståelse for kulturelle faktorer og tar ikke hensyn til alle kulturelle og individuelle særpreg. Fremtidige studier bør derfor inkludere analyse av flere mulige forklaringsvariabler, for å kunne gi en bedre forståelse av politisk tillit.

Ved å undersøke faktorer som påvirker minoriteters valgdeltakelse og politiske tillit, kan forskning bidra til å sikre representasjonen til minoritetsgrupper og gjennom dette overlevelsen av demokratiet. Dette kan oppnås ved å identifisere utfordringer og utvikle politiske tiltak som fremmer etniske minoriteters deltakelse i og tillit til demokratiske prosesser. Videre vil det være interessant å analysere andre former for politisk aktivitet blant etniske minoriteter og sammenligne disse med majoritetsbefolkningen. Idet denne studien har målt politisk tillit i form av tillit til parlamentet, vil det også være interessant å studere andre former for politisk tillit. Dette kan bidra til å fange opp eventuelle forskjeller i engasjement, prioriteringer og opplevd innflytelse i politiske prosesser mellom disse gruppene.

5.5 Interaksjonsanalyse av valgdeltakelse og politisk tillit

5.5.1. Resultat av interaksjonsanalyse

H2 og H3 omhandlet hvorvidt det eksisterer et samspill mellom type valgsystem på den ene siden og minoriteters valgdeltakelse og politisk tillit på den andre siden. For å teste hypotesene har det blitt utført en interaksjonsanalyse. Regresjonsresultatene for interaksjonsmodellene til valgdeltakelse og politisk tillit er framstilt nedenfor i figur 5 og figur 6. I vedlegg 2 er det gitt en prosentvis oversikt over predikert sannsynlighet for valgdeltakelse og en oversikt over predikert politisk tillit.

Figur 5 for valgdeltakelse illustrerer interaksjonsanalysen i tabell 4. Interaksjonsfiguren viser den predikerte sannsynlighet for valgdeltakelse i de ulike valgsystemene, fordelt på majoriteten og etniske minoriteter. I figuren illustrerer punktene i hver linje den predikerte sannsynligheten til

hver gruppe. For flertallsvalg viser figuren at den predikerte sannsynligheten for valgdeltakelse for majoriteten er 88 prosent og 78 prosent for etniske minoriteter. For forholdstallsvalg er den predikerte sannsynligheten for valgdeltakelse hos majoriteten 93 prosent, mens den er 90 prosent hos etniske minoriteter. For blandede valgsystemer er den predikerte sannsynligheten for valgdeltakelse 81 prosent hos majoriteten, mens den hos etniske minoriteter er 71 prosent (se vedlegg 2, s. 63).

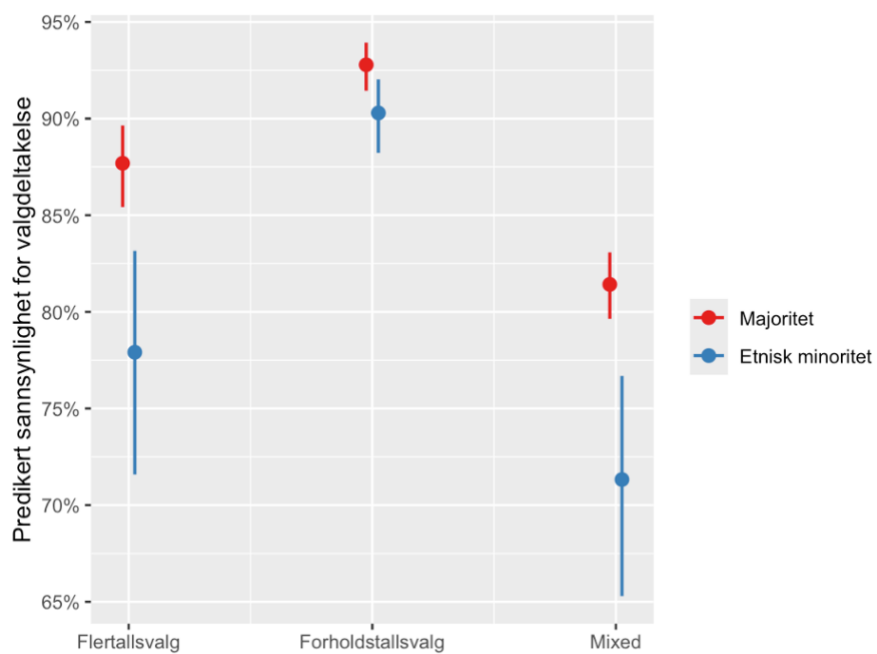
Ved å se på avstanden mellom linjene til majoriteten og etniske minoriteter i figur 5 for hvert valgsystem, kan analysen avdekke om forskjellen er signifikant. Avstanden i predikert sannsynlighet for valgdeltakelse hos majoriteten og minoriteter i forholdstallsvalg er liten, og linjene overlapper hverandre. Forskjellen er dermed insignifikant. Avstandene i flertallsvalg og blandede valgsystem er større, og linjene overlapper ikke hverandre. Forskjellen er dermed signifikant.

Figur 6 for politisk tillit illustrerer interaksjonsanalysen i tabell 4. Interaksjonsfiguren viser den predikerte gjennomsnittlige tillitsgraden hos majoriteten og etniske minoriteter i de ulike valgsystemene. For flertallsvalg viser figuren at den predikerte tilliten hos majoriteten er 4,67 og 5,02 hos etniske minoriteter. For forholdstallsvalg er den predikerte tilliten 6,00 hos majoriteten og 6,28 hos etniske minoriteter. For blandede valgsystemer er den predikert politiske tilliten hos majoriteten 3,93 og 4,10 hos etniske minoriteter (se vedlegg 2, s. 64). Idet avstanden i predikert gjennomsnittlig tillit er liten mellom majoriteten og etniske minoriteter, resulterer det i at linjene i figuren overlapper hverandre i flertallsvalg, forholdstallsvalg og blandede valgsystemer. Dette betyr at interaksjonen i alle valgsystemene ikke er stor nok til å være signifikant.

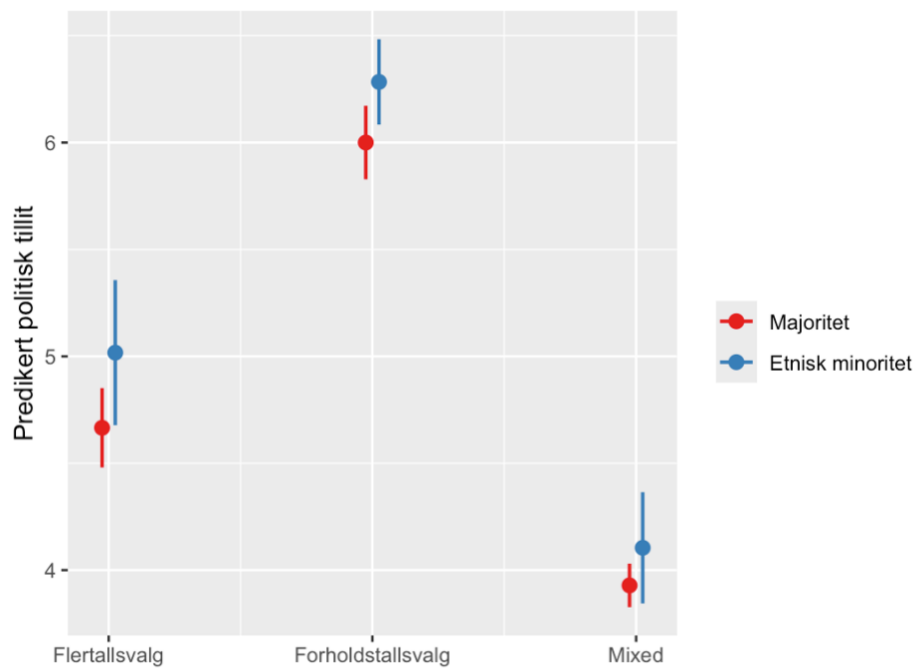
Tabell 4: Interaksjonsanalyse av samspillet mellom minoritetsstatus og valgsystem og de avhengige variablene.

	Valgdeltakelse	Politisk tillit
(Intercept)	0.180*** (0.017)	3.525*** (0.080)
Etnisk minoritet (vs majoritet)	0.495*** (0.077)	0.351* (0.157)
Menn (vs kvinner)	1.053* (0.027)	0.096*** (0.023)
Alder	1.032*** (0.001)	-0.002** (0.001)
Antall år fullført utdanning	1.122*** (0.004)	0.056*** (0.003)
Arbeidsledig mer enn 3 måneder	0.806*** (0.022)	-0.378*** (0.025)
PR (vs flertallsvalg)	1.805*** (0.154)	1.334*** (0.073)
Mixed (vs flertallsvalg)	0.615*** (0.050)	-0.737*** (0.079)
Gjennomsnittlig distriksstrørrelse	0.992*** (0.001)	-0.012*** (0.001)
Etnisk minoritet (vs majoritet):PR (vs flertallsvalg)	1.461* (0.243)	-0.068 (0.166)
Etnisk minoritet (vs majoritet):Mixed (vs flertallsvalg)	1.146 (0.236)	-0.175 (0.202)
Num.Obs.	43289	46259
AIC	40129.4	
Log.Lik.	-20029.696	
R2		0.203

- $p < 0.1$, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Figur 5: Interaksjonsfigur av predikert sannsynlighet for valgdeltakelse

Figur 6: Interaksjonsfigur av predikert politisk tillit

5.5.2 Hypotese H2: Diskusjon og konklusjon

For å kunne vurdere H2, vil analysen se på modellen for valgdeltakelse i tabell 4. Denne modellen blir illustrert gjennom figur 5 ovenfor. Interaksjonsanalysen tar sikte på å undersøke hvordan etniske minoriteters valgdeltakelse varierer avhengig av type valgsystem. Resultatene av interaksjonsanalysen indikerer at forskjellene i predikert valgdeltakelse i valgsystemene, er mindre i forholdstallsvalg enn i flertalls- og blandede valgsystemer. Dette stemmer overens med rasjonell valgteori, idet teorien antar at det vil gi mer nytte for etniske minoriteter å avgi stemme i land med forholdstallsvalg enn i land med flertallsvalg og blandede valgsystem. Idet linjene for forholdstallsvalg i figur 5 overlapper hverandre, er forskjellene dermed små. Forskjellene mellom majoritets- og minoritetsgruppen er større i flertallsvalg og blandede valgsystemer enn i forholdstallsvalg. Dermed gir resultatet støtte til hypotese H2.

Resultatene kan sees i sammenheng med rasjonell valgteori der velgerne tar beslutninger basert på en vurdering av kostnadene og fordelene ved ulike handlinger, med sikte på å maksimere sine egne interesser. I tråd med dette perspektivet kan forskjellene i valgdeltakelse mellom majoritets- og minoritetsgrupper delvis forklares ved ulike kostnader og fordeler knyttet til valgprosessen. Minoritetsgrupper kan oppleve høyere kostnader, for eksempel i form av begrensninger i tilgang til politisk informasjon, at deres synspunkter ofte ignoreres, og at det er begrensede muligheter for valg av politikere som effektivt representerer deres interesser. Dette bidrar til å redusere deres motivasjon til å delta i valg.

Resultatene indikerer likevel at også valgsystemet er en faktor som påvirker valgdeltakelsen. Dette kan utfordre den klassiske rasjonelle valgteoriens antakelse om at velgerne tar beslutninger kun basert på egeninteresse og uavhengig av institusjonelle kontekster. Hvis valgsystemet påvirker tilgjengeligheten av politiske kandidater, effektiviteten eller relevansen til valgdeltakelsen for visse grupper, kan det endre den forventede nytten av å delta i valg for disse gruppene. Dette samsvarer derfor med *rational choice institutionalism*, som antar at individers handlinger også blir påvirket av strategiske valg og forventinger til hvordan andre vil handle.

Funnene i analysen kan sees i sammenheng med tidligere studier på valgdeltakelse og valgsystem. Idet denne analysen gir støtte til H2, er dette i samsvar med tidligere studier som har

avdekket en signifikant sammenheng mellom valgdeltakelse og type valgsystem (Banducci et al., 2004; Barreto et al., 2004; Jackman, 1987; Powell, 1986).

5.5.3 Hypotese H3: Diskusjon og konklusjon

For å kunne vurdere H3, vil analysen se på modellen for politisk tillit i tabell 4. Denne modellen blir illustrert gjennom figur 6 ovenfor. Interaksjonseffektene indikerer at tillitsnivået varierer mellom ulike valgsystemer, og dette kan tolkes i lys av hvordan institusjonelle faktorer påvirker individets oppfatning av systemets legitimitet og effektivitet. For eksempel kan forholdstallvalg skape større tillit blant velgere ved å tilby større grad av politisk representasjon og inklusjon, noe som kan redusere oppfattede ulikheter og øke følelsen av deltakelse i politiske beslutningsprosesser.

Samtidig understreker *rational choice institutionalism* betydningen av gruppeidentitet og hvordan den samhandler med institusjonelle rammer. Resultatene viser små forskjeller i tillitsnivået mellom majoritets- og minoritetsgrupper i alle valgsystemene. Dette kan bety at man ved vurdering av institusjonelle faktorer, som valgsystemet, kan tillegge gruppetilhørighet for stor vekt når det gjelder å forme tilliten til det politiske systemet. Til tross for forskjeller i tillitsnivået mellom ulike valgsystemer, viser analysen at interaksjonen mellom gruppetilhørighet og valgsystem ikke har en betydelig effekt på forskjellen i tillitsnivået.

Resultatet av interaksjonsanalysen indikerer at det ikke er valgsystemet som direkte påvirker minoriteters politiske tillit, idet forskjellene mellom minoriteter og majoriteter er relativt like i alle valgsystemene. Dersom analysen hadde avdekket valgsystemet som en årsaksforklaring, hadde man forventet at forskjellen mellom majoriteten og minoriteter ville variere avhengig av hvilket valgsystem landet benytter seg av. Dette indikerer at det kan være andre faktorer enn valgsystemet som har større innvirkning på forskjellen i politisk tillit mellom majoriteten og minoritetene.

Ifølge *rational choice institutionalism* kan dette tolkes som begrensninger i hvor mye valgsystemet alene kan påvirke individets oppfatning av det politiske systemet. I tabell 3 ble det observert at minoritetsgrupper generelt har høyere gjennomsnittlig politisk tillit sammenlignet

med majoritetsgrupper. Dette funnet indikerer at det er andre faktorer enn bare valgsystemet som påvirker tillitsnivået. Potensielle faktorer kan inkludere politisk kultur, historie, økonomiske forhold og sosioøkonomiske faktorer, som alle kan spille en viktig rolle i etableringen av tillitsnivået. Dette er i tråd med studien til Dalton (2005), som fant at sosioøkonomiske faktorer er en årsak til varierende politisk tillit. På den andre siden kan resultatene også sees i sammenheng med tidligere studier som har rapportert varierende og usikre funn. Noen studier har vist både sterke og svake sammenhenger mellom valgsystemer og tillit til det politiske systemet, mens andre ikke har funnet noen signifikant sammenheng i det hele tatt (Listhaug et al., 2009; Wagner et al., 2009).

Idet resultatene indikerer at forskjellen i interaksjonseffekten mellom gruppene ikke varierer betydelig avhengig av det valgsystemet som benyttes, og disse forskjellene heller ikke er signifikante, gir ikke resultatet støtte til hypotese H3. Hypotesen kan dermed ikke bekreftes. Fremtidig forskning bør derfor inkludere en dypere analyse av hvert enkelt valgsystem, gjennomsnittlig distriksstørrelse, og se på ulike mandatfordelingsmetoder som kan variere i hvert enkelt valgsystem, samt se på sosioøkonomiske faktorer. Dette kan bidra til å forstå dynamikkene mellom disse forholdene.

6. Konklusjon

Denne studien har undersøkt hvordan ulike valgsystemer påvirker både valgdeltakelse og tillit til det politiske systemet blant majoritets- og minoritetsgrupper. Problemstillingen har vært om type valgsystem påvirker valgdeltakelsen, samt tillit til parlamentet, hos etniske minoriteter. Analysen har benyttet seg av rasjonell valgteori og *rational choice institutionalism*.

Samlet sett indikerer analysens funn at etniske minoriteter har lavere odds for å stemme sammenlignet med majoritetsgruppen. Dette resultatet indikerer dermed en negativ sammenheng mellom å tilhøre en etnisk minoritet og valgdeltakelse. Imidlertid viser resultatene at etniske minoriteter har høyere gjennomsnittlig politisk tillit enn majoritetsgruppen. Dette resultatet indikerer dermed en positiv sammenheng mellom å tilhøre en etnisk minoritet og politisk tillit. Funnene gir dermed støtte til hypotesene H1a og H1b.

Videre gir resultatene i analysen støtte til hypotese H2. Studien kan dermed bekrefte hypotesen. Dette indikerer at det er mindre forskjeller i valgdeltakelse mellom majoriteter og minoriteter i forholdstallsvalg enn i de andre valgsystemene. Funnene antyder dermed at forholdstallsvalg kan bli oppfattet som mest representativt.

Idet forskjellene i politisk tillit mellom gruppene ikke endres avhengig av valgsystem, kan ikke analysen bekrefte hypotese H3. Resultatene indikerer derfor at det kan være andre faktorer, enten individuelt eller i kombinasjon med institusjonelle faktorer, som påvirker minoriteters politiske tillit.

Samlet sett gir vurderingene av reliabilitet og validitet tillit til at analysens funn er pålitelige og gyldige. Dette styrker støtten til hypotesene. Funnene i analysen antyder derfor at resultatene kan generaliseres til en større populasjon som studien er ment å representere.

Analysen bygger imidlertid på data innhentet gjennom en spørreundersøkelse som utgjør en tverrsnittstudie. Dataene gir dermed kun et øyeblikksbilde av atferden og holdningene til respondentene. Fremtidig forskning bør derfor gjennomføre longitudinelle studier på

valgdeltakelse og valgsystem for å undersøke endringer over tid. Dette kan bidra til å identifisere eventuelle trender og mønstre.

Når det gjelder studiens problemstilling, antas det at valgsystemet påvirker minoriteters valgdeltakelse ved at de har lavere odds for å delta i valg sammenlignet med majoriteten, men at forskjellen i predikert sannsynlighet for valgdeltakelse, er mindre i forholdstallsvalg enn i flertallsvalg og blandede valgsystemer. Studien har derfor avdekket at valgsystemer kan antas å ha en påvirkning på minoriteters valgdeltakelse, men ikke deres tillit til parlamentet. Resultatet av analysen utfordrer i noen grad *rational choice institutionalism* sin betydning for politisk tillit.

På grunn av identifiserte begrensninger og svakheter i analysen, bør funnene behandles med forsiktighet. Selv om variablene og studien er vurdert valide og reliable, eksisterer det visse svakheter knyttet til bruk av spørreundersøkelse og mangel på kontrollvariabler. Det er nødvendig med en grundigere undersøkelse av hypotesene for å styrke deres støtte, i tillegg til å inkludere flere kontrollvariabler for en mer omfattende analyse. Slik videre forskning vil være viktig for å vurdere tiltak som kan styrke minoriteters valgdeltakelse og representasjon. Som nevnt i innledningen vil dette kunne ha betydning for demokratiets legitimitet og overlevelse.

7. Litteraturliste

- Aldrich, J. H. (1993). Rational Choice and Turnout. *American Journal of Political Science*, 37(1), 246–278. <https://doi.org/10.2307/2111531>
- Anckar, C. (1997). Determinants of disproportionality and wasted votes. *Electoral Studies*, 16(4), 501–515. [https://doi.org/10.1016/S0261-3794\(97\)00038-3](https://doi.org/10.1016/S0261-3794(97)00038-3)
- Anderson, C. J., & Guillory, C. A. (1997). Political Institutions and Satisfaction with Democracy: A Cross-National Analysis of Consensus and Majoritarian Systems. *The American Political Science Review*, 91(1), 66–81. <https://doi.org/10.2307/2952259>
- Anderson, C. J., & LoTempio, A. J. (2002). Winning, Losing and Political Trust in America. *British Journal of Political Science*, 32(2), 335–351. <https://doi.org/10.1017/S0007123402000133>
- Bäck, H., Teorell, J., & Westholm, A. (2011). Explaining Modes of Participation: A Dynamic Test of Alternative Rational Choice Models. *Scandinavian Political Studies*, 34(1), 74–97. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2011.00262.x>
- Banducci, S. A., & Karp, J. A. (2003). How Elections Change the Way Citizens View the Political System: Campaigns, Media Effects and Electoral Outcomes in Comparative Perspective. *British Journal of Political Science*, 33(3), 443–467. <https://doi.org/10.1017/S000712340300019X>
- Banducci, S. A., Donovan, T., & Karp, J. A. (2004). Minority Representation, Empowerment, and Participation. *The Journal of Politics*, 66(2), 534–556. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2508.2004.00163.x>

- Barreto, M. A., Segura, G. M., & Woods, N. D. (2004). The Mobilizing Effect of Majority–Minority Districts on Latino Turnout. *The American Political Science Review*, 98(1), 65–75. <https://doi.org/10.1017/S0003055404001005>
- Benoit, K. (2001). District magnitude, electoral formula, and the number of parties. *European Journal of Political Research*, 39: 203-224. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.00575>
- Bilodeau, A., & White, S. (2016). Trust among recent immigrants in Canada: levels, roots and implications for immigrant integration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 42(8), 1317-1333.
- Blais, A., & Massicotte, L. (1996). Electoral systems. *Comparing democracies*, 2, 40-69.
- Blais, A., & Massicotte, L. (1997). Electoral formulas: A macroscopic perspective. *European Journal of Political Research*, 32(1), 107–129. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.00334>
- Bloemraad, I. (2013). Accessing the Corridors of Power: Puzzles and Pathways to Understanding Minority Representation. *West European Politics*, 36(3), 652–670. <https://doi.org/10.1080/01402382.2013.773733>
- Bollen, K. (1983). World System Position, Dependency, and Democracy: The Cross-National Evidence. *American Sociological Review*, 48(4), 468–479. <https://doi.org/10.2307/2117715>
- Bormann, N.-C., & Golder, M. (2013). Democratic Electoral Systems around the world, 1946–2011. *Electoral Studies*, 32(2), 360–369. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2013.01.005>
- Bormann, N.-C., & Golder, M. (2022). Democratic Electoral Systems around the world, 1946–2020. *Electoral Studies*, 78, 102487. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2022.102487>

- Brady, H. E., Verba, S., & Schlozman, K. L. (1995). Beyond SES: A Resource Model of Political Participation. *The American Political Science Review*, 89(2), 271–294.
<https://doi.org/10.2307/2082425>
- Buchanan, A. (2002). Political Legitimacy and Democracy. *Ethics*, 112(4), 689–719.
<https://doi.org/10.1086/340313>
- Choy, L. T. (2014). The strengths and weaknesses of research methodology: Comparison and complimentary between qualitative and quantitative approaches. *IOSR journal of humanities and social science*, 19(4), 99-104.
- Christensen, T., & Læg Reid, P. (2005). TRUST IN GOVERNMENT: The Relative Importance of Service Satisfaction, Political Factors, and Demography. *Public Performance & Management Review*, 28(4), 487–511.
<https://doi.org/10.1080/15309576.2005.11051848>
- Cohen, J. (1968). Multiple regression as a general data-analytic system. *Psychological Bulletin*, 70(6p1), 426–443. <https://doi.org/10.1037/h0026714>
- Dalton, R. J. (2005). The Social Transformation of Trust in Government. *International Review of Sociology*, 15(1), 133–154. <https://doi.org/10.1080/03906700500038819>
- Downs, A. (1957). An Economic Theory of Political Action in a Democracy. *Journal of Political economy*, 65(2), 135-150.
- Ekman, J., & Amnå, E. (2012). Political participation and civic engagement: towards a new typology. *Human Affairs (Bratislava, Slovakia)*, 22(3), 283.
<https://doi.org/10.2478/s13374-012-0024-1>

- European Social Survey European Research Infrastructure (ESS ERIC). (2018). ESS9 Data Documentation. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. <https://doi.org/10.21338/nsd-ess9-2018>
- European Social Survey European Research Infrastructure (ESS ERIC). (2023). ESS9 - integrated file, edition 3.2 [Data set]. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. https://doi.org/10.21338/ess9e03_2
- Ferejohn, J. A., & Fiorina, M. P. (1974). The Paradox of Not Voting: A Decision Theoretic Analysis. *The American Political Science Review*, 68(2), 525–536. <https://doi.org/10.1017/S0003055400117368>
- Findley, M. G., Kikuta, K., & Denly, M. (2021). External validity. *Annual Review of Political Science*, 24, 365-393.
- Fiorina, M. P. (1976). The Voting Decision: Instrumental and Expressive Aspects. *The Journal of Politics*, 38(2), 390–413. <https://doi.org/10.2307/2129541>
- Gallagher, M. & Mitchell, P. (2005). Introduction to electoral systems. I Gallagher, M. & Mitchell, P. (Red.), *The politics of electoral systems* (3-23). OUP Oxford.
- Gelo, O., Braakmann, D., & Benetka, G. (2008). Quantitative and qualitative research: Beyond the debate. *Integrative psychological and behavioral science*, 42, 266-290.
- Hagquist, C., & Stenbeck, M. (1998). Goodness of fit in regression analysis: R2 and G2 reconsidered. *Quality & Quantity*, 32(3), 229–245. <https://doi.org/10.1023/A:1004328601205>
- Hailpern, S. M., & Visintainer, P. F. (2003). Odds Ratios and Logistic Regression: Further Examples of their use and Interpretation. *The Stata Journal*, 3(3), 213–225.

<https://doi.org/10.1177/1536867X0300300301>

Hall, P. A., & Taylor, R. C. R. (1996). Political Science and the Three New Institutionalisms. *Political Studies*, 44(5), 936–957.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.1996.tb00343.x>

Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet : en innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg., p. 316). Cappelen akademisk forl.

Harteveld, E., Meer, T. V. D., & Vries, C. E. D. (2013). In Europe we trust? Exploring three logics of trust in the European Union. *European Union Politics*, 14(4), 542-565.

Hayes, A. F., & Montoya, A. K. (2017). A Tutorial on Testing, Visualizing, and Probing an Interaction Involving a Multicategorical Variable in Linear Regression

Analysis. *Communication Methods and Measures*, 11(1), 1–

30. <https://doi.org/10.1080/19312458.2016.1271116>

Heale, R., & Twycross, A. (2015). Validity and reliability in quantitative studies. *Evidence-based nursing*, 18(3), 66-67.

Hermansen, S. S. L. (2019). *Lær deg R : en innføring i statistikkprogrammets muligheter* (1. utgave.). Fagbokforlaget.

Herrnstein, R. J. (1990). Rational Choice Theory. *The American Psychologist*, 45(3), 356–367. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.45.3.356>

Hetherington, M. J. (1998). The Political Relevance of Political Trust. *The American Political Science Review*, 92(4), 791–808. <https://doi.org/10.2307/2586304>

Hoffman, T. (2015). Rational Choice and Political Irrationality in the New Millennium. *Critical*

- Review* (New York, N.Y.), 27(3-4),
299-315. <https://doi.org/10.1080/08913811.2015.1111679>
- Imai, K., & Kim, I. S. (2019). When Should We Use Unit Fixed Effects Regression Models for Causal Inference with Longitudinal Data? *American Journal of Political Science*, 63(2), 467–490. <https://doi.org/10.1111/ajps.12417>
- Jackman, R. W. (1987). Political Institutions and Voter Turnout in the Industrial Democracies. *The American Political Science Review*, 81(2), 405–423. <https://doi.org/10.2307/1961959>
- Kasperson, R. E., Golding, D., & Tuler, S. (1992). Social Distrust as a Factor in Siting Hazardous Facilities and Communicating Risks. *Journal of Social Issues*, 48(4), 161–187. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1992.tb01950.x>
- Kellstedt, P. M., & Whitten, G. D. (2018). *The fundamentals of political science research* (Third edition.). Cambridge University Press
- Leighley, J. E., & Vedlitz, A. (1999). Race, Ethnicity, and Political Participation: Competing Models and Contrasting Explanations. *The Journal of Politics*, 61(4), 1092–1114. <https://doi.org/10.2307/2647555>
- Lijphart, A. (1997). Unequal Participation: Democracy's Unresolved Dilemma Presidential Address, American Political Science Association, 1996. *The American Political Science Review*, 91(1), 1–14. <https://doi.org/10.2307/2952255>
- Listhaug, O., Aardal, B., & Ellis, I. O. (2009). Institutional variation and political support: An analysis of CSES data from 29 countries. *The comparative study of electoral systems*, 311-332.

Litwin, M. S. (1995). *How to measure survey reliability and validity*. SAGE.

Marien, S. (2011). The effect of electoral outcomes on political trust: A multi-level analysis of 23 countries. *Electoral Studies*, 30(4), 712–726.
<https://doi.org/10.1016/j.electstud.2011.06.015>

Massicotte, L., & Blais, A. (1999). Mixed electoral systems: a conceptual and empirical survey. *Electoral Studies*, 18(3), 341–366. [https://doi.org/10.1016/S0261-3794\(98\)000638](https://doi.org/10.1016/S0261-3794(98)000638)

Miller, A. H. (1974). Political Issues and Trust in Government: 1964–1970. *The American Political Science Review*, 68(3), 951–972. <https://doi.org/10.2307/1959140>

Moser, R. G., & Scheiner, E. (2004). Mixed electoral systems and electoral system effects: controlled comparison and cross-national analysis. *Electoral studies*, 23(4), 575-599.

Moser, R. G., & Scheiner, E. (2012). Electoral Systems and Political Context: How the Effects of Rules Vary Across New and Established Democracies. In *Electoral Systems and Political Context*. Cambridge University Press.

Nahhas, R.W. (2024) *Introduction to Regresssion Methods for Public Health using R*. Bookdown. <https://www.bookdown.org/rwnahhas/RMPH/blr.html>

Norris, P. (Ed.). (1999). *Critical citizens: Global support for democratic government*. OUP Oxford.

Ostrom, E. (1998). A Behavioral Approach to the Rational Choice Theory of Collective Action: Presidential Address, American Political Science Association, 1997. *The American Political Science Review*, 92(1), 1–22. <https://doi.org/10.2307/2585925>

- Philp, M. (2009). Delimiting Democratic Accountability. *Political Studies*, 57(1), 28–53. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2008.00720.x>
- Powell, G. B. (1986). American Voter Turnout in Comparative Perspective. *The American Political Science Review*, 80(1), 17–43. <https://doi.org/10.2307/1957082>
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg., p. 562). Fagbokforlaget.
- Sandovici, M. E., & Listhaug, O. (2010). Ethnic and Linguistic Minorities and Political Participation in Europe. *International Journal of Comparative Sociology*, 51(1-2), 111–136. <https://doi.org/10.1177/0020715209347070>
- Schuster, K., Pukelsheim, F., Drton, M., & Draper, N. R. (2003). Seat biases of apportionment methods for proportional representation. *Electoral Studies*, 22(4), 651–676.
- Uhlener, C. J., Cain, B. E., & Kiewiet, D. R. (1989). Political participation of ethnic minorities in the 1980s. *Political Behavior*, 11, 195–231.
- Urdinez, F., & Cruz, A. (2021). *R for Political Data Science : A Practical Guide* (1st. ed.). Chapman and Hall/CRC
- Van der Meer, T., & Hakhverdian, A. (2017). Political Trust as the Evaluation of Process and Performance: A Cross-National Study of 42 European Countries. *Political Studies*, 65(1), 81–102. <https://doi.org/10.1177/0032321715607514>
- Van Elsas, E. (2015). Political trust as a rational attitude: A comparison of the nature of political trust across different levels of education. *Political Studies*, 63(5), 1158–1178.
- Verba, S., Schlozman, K. L., Brady, H., & Nie, N. H. (1993). Citizen Activity: Who

Participates? What Do They Say? *The American Political Science Review*, 87(2), 303-318. <https://doi.org/10.2307/2939042>

Wagner, A. F., Schneider, F., & Halla, M. (2009). The quality of institutions and satisfaction with democracy in Western Europe—A panel analysis. *European journal of political economy*, 25(1), 30-41.

Wilkes, R. & Wu, C. (2018). Trust and Minority Groups. I E-M. Uslaner (Red.), *The Oxford Handbook of Social and Political Trust* (s.231 - 250). Oxford University Press.

Wolf, G., & Cartwright, B. (1974). Rules for coding dummy variables in multiple regression. *Psychological Bulletin*, 81(3), 171-179.
<https://doi.org/10.1037/h0035848>

Vedlegg

Vedlegg 1

Deskriptiv tabell av valgdeltakelse hos majoritet og etniske minoritet i prosent

vote_fac		Majoritet	Etnisk minoritet
Stemte ikke	% col	20.8	31.4
Stemte ved sist valg	% col	79.2	68.6
All	% col	100.0	100.0

Deskriptiv tabell av valgdeltakelse i type valgsystem i prosent

---

vote_fac		Flertallsvalg	Forholdstallsvalg	Mixed
Stemte ikke	% col	25.9	20.9	21.7
Stemte ved sist valg	% col	74.1	79.1	78.3
All	% col	100.0	100.0	100.0

Deskriptiv tabell av politisk tillit fordelt på majoriteten og etniske minoriteter i prosent

trstprl		Majoritet	Etnisk minoritet
0	% col	11.0	12.9
1	% col	5.3	4.9
2	% col	8.1	8.9
3	% col	10.7	9.9
4	% col	9.9	8.9
5	% col	17.6	16.1
6	% col	11.8	10.0
7	% col	12.1	11.2
8	% col	8.5	9.5
9	% col	2.9	3.1
10	% col	2.2	4.7
All	% col	100.0	100.0

Deskriptiv tabell av politisk tillit fordelt på type valgsystem i prosent

---

trstprl		Flertallsvalg	Forholdstallsvalg	Mixed
0	% col	11.5	11.1	11.4
1	% col	5.2	5.1	5.8
2	% col	9.7	7.8	8.7
3	% col	11.8	10.2	11.4
4	% col	12.6	9.2	10.8
5	% col	19.0	17.1	17.6
6	% col	11.8	11.4	12.8
7	% col	9.9	12.9	10.3
8	% col	6.0	9.2	7.2
9	% col	1.4	3.3	2.1
10	% col	1.2	2.7	2.0
All	% col	100.0	100.0	100.0

Vedlegg 2

Predikert sannsynlighet for valgdeltakelse i flertallsvalg, forholdstallsvalg og blandede valsystemer

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 0.88 | 0.85, 0.90 | Flertallsvalg

2 | 0.78 | 0.72, 0.83 | Flertallsvalg

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 0.93 | 0.91, 0.94 | Forholdstallsvalg

2 | 0.90 | 0.88, 0.92 | Forholdstallsvalg

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 0.81 | 0.80, 0.83 | Mixed

2 | 0.71 | 0.65, 0.77 | Mixed

Predikert politisk tillit i flertallsvalg, forholdstallsvalg og blandede valsystemer

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 4.67 | 4.48, 4.85 | Flertallsvalg

2 | 5.02 | 4.68, 5.36 | Flertallsvalg

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 6.00 | 5.83, 6.17 | Forholdstallsvalg

2 | 6.28 | 6.08, 6.48 | Forholdstallsvalg

blgetmg_fac | Predicted | 95% CI | group_col

-----

1 | 3.93 | 3.83, 4.03 | Mixed

2 | 4.10 | 3.84, 4.36 | Mixed